

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

תוכנית הקורס

מקראה ראשונה:

- הנושא:** סקירת הקורס, ההיסטוריה של הלוגיקה הבודהיסטית ומטרתה.
- כתב המקור:** מתוך "אור על הדרך לחפש", ביאורו של Gyaltsab Je (1364-1432) על דברי בודהה שקמוני על הצורך בלימוד לוגיקה; פוליו 13B.
- הקדמה לעטרת המחשבה הנכונה", ביאורו של Geshe Yeshe Wangchuk (נולד ב-1928) על מושג התפיסה התקפה, פרק II, עמודים 1-9.

מקראה שנייה:

- הנושא:** רמות של מציאות, משפט הפתיחה של מאסטר דיגנאגה, והסברו של מאסטר דהרמקירטי למשפט הפתיחה הזה.
- כתב המקור:** טבלה על רמות של מציאות שהורכבה מדבריהם של הדלאי לאמה הראשון, Gyalwa Purbuchok Jampa ; (1385-1438) Kedrup Je ; (1391-1474) Gendun Drup ; (1825-1901) Gyatso.
- דבריו של מאסטר דיגנאגה (440 לספירה) כפי שהוסברו על-ידי מאסטר דהרמקירטי (630 לספירה), שנלקחו לעטרת המחשבה הנכונה", ביאורו של Geshe Yeshe Wangchuk (נולד ב-1928), פרק II, עמודים 1-2.

מקראה שלישית:

- הנושא:** פירוש המושג פראמנה, או תפיסה נכונה.
- כתב המקור:** הסברו של מאסטר דהרמקירטי על המהות והאיכות של תפיסה תקפה, כפי שהוסברו על-ידי Geshe Yeshe Wangchuk בספרו "עטרת המחשבה הנכונה", פרק II, עמודים 7 ו-17.

מקראה רביעית:

- הנושא:** למי יש פראמנה, וכיצד.
- כתב המקור:** טיעונו של מאסטר דהרמקירטי שהבודהה הוא בעל פראמנה, ושהיה עליו לפתח אותה; טקסט המקור כפי שהוא מוסבר על-ידי גשה ישה וונגצ'וק לעטרת המחשבה הנכונה, פרק II, עמודים 19-20.

מקראה חמישית:

הנושא:

מה לא נחשב לידע-כל, ומה כן.

כתב המקור:

הסברו של מאסטר דהרמקירטי שמפריך את אפשרות קיומו של בורא כל-יודע, והמאפיינים של ידע-כל אמיתי. טקסט המקור כפי שהוא מוסבר על-ידי גשה ישה וונגצ'וק ב"עטרת המחשבה הנכונה", פרק II, עמודים 21-23, 40-41.

מקראה שישית:

הנושא:

הראשון מבין ארבעת הנימוקים של הסידור לפנים, וכיצד מתפתחת החמלה הגדולה.

כתב המקור:

טקסט על ארבעת הנימוקים, מאת קן רינפוצ'ה גשה לובסנג תרצ'ין.

דבריו של מאסטר דהרמקירטי על ההתכוונות המושלמת, וההתנגדויות לטענת היותה מפותחת לאורך גלגולי חיים רבים; טקסט המקור כפי שהוא מוסבר על-ידי גשה ישה וונגצ'וק ב"עטרת המחשבה הנכונה", פרק II, עמודים 44-47.

מקראה שביעית:

הנושא:

הוכחות לקיום חיי עתיד על-ידי שלילת אפשרויות אחרות.

כתב המקור: קטעים מתוך ספרו של Kedrup Je Gelek Pel Sangpo (1385-1438); "ביעור העלטה בתודעה אודות שבעת הספרים על התפיסה התקפא".

מקראה שמינית ותשיעית:

הנושא:

הוכחות לקיומם של חיי עבר ועתיד.

כתב המקור:

דבריו של מאסטר דהרמקירטי על ההוכחות לקיום חיי עתיד; טקסט המקור כפי שהוא מוסבר על-ידי גשה ישה וונגצ'וק ב"עטרת המחשבה הנכונה", פרק II, עמודים 52-57.

מקראה עשירית:

הנושא:

האופן שבו השתוקקות שמקורה בבורות מביאה את הלידה הבאה.

כתב המקור:

לקט מתוך הסקירה על הקיום המותנה מאת Kedrup Tenpa Dargye (1493-1568) לקט מתוך "עטרת המחשבה הנכונה", ביאור על "הביאור לתפיסה התקפא", מאת מאסטר דהרמקירטי, שנכתב על-ידי גשה ישה וונגצ'וק (נולד ב-1928) מן המנור הטיבטי של סרה מי.

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה ראשונה, חלק א': מדברי בודהה שקמוני על הצורך בלימוד לוגיקה

།། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགོས་པ་དེའི་རྣོན།།

ההסבר שלהלן מופיע כחלק מתוך הביאור מדוע יש צורך בטיעון המוכיח את אי-קיומו של מה שאינו מופיע.

།རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་རྣམ་འབྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས།

לקט מתוך אור על הדרך להפש ביאורו של Gyaltsab Darma Rinchen (1364-1432), ל חיבור על התפיסה התקפה. [Pramanavartika, מאת Master Dharmakirti].

།གསུམ་པ་ནི། མདོ་ལས། ངའམ་ང་དང་འབྲེལ་བས་གང་ཟག་གི་ཚོད་བཟུང་གི
།གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་གི་ཚོད་མི་བཟུང་སྟེ། ཉམས་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་ཡིན་པས་རྒྱ་མཚན་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་གང་ཟག་འདི་རྣོན་འདི་དག་དང་
བཅས་སོ། །ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སམ་འདི་དང་འདི་ལས་གཞན་མེད་དོ་
ཞེས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྟོབས་མི་བྱའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ།

... והרי החלק השלישי [מתוך הביאור הנ"ל]. ציטטה מתוך הסוטרה:

"אני או מי שדומה לי יכול לשפוט אדם. אל לו לאדם רגיל לשפוט את זולתו, שכן נפול ייפול."

משפט זה עצמו מבטא את טעמו של הטיעון. מה שהבודהה אומר כאן הוא:

"אם אין ביכולתך לראות דברים לאשורם, לעולם אל לך לומר דברים כגון: "לאדם זה יש מגרעות שכאלה, ולזה אין שום מעלות. או אפילו: לפלוני יש יתרון זה וזה, ותו לא."

།སྐྱིས་བྱ་དམ་པ་གང་ན་ཡོད་མི་ཤེས་ཤིང་སྐྱིས་བྱ་དམ་པ་ལ་སློབ་པ་ནི་ངན་འགྲོ་མི་
 བཟད་པའི་རྒྱ་ཕྱུལ་དུ་སྤྱིན་པར་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ནས་གསུངས་པས་ཐལ་བས་གཡོགས་
 པའི་མི་དོང་བཞིན་དུ་གནས་འདི་ལ་སློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་བག་དང་
 ལྡན་པར་བྱའོ།

אין ביכולתנו לדעת מיהו אדם קדוש, ולעומת זאת כל הכתבים הגלויים והנסתרים כאחד טוענים שהוצאת
 דיבתו של אדם קדוש היא אחת הדרכים הטובות ביותר להתגלגל לאחת מצורות הקיום הסובלות. משום
 כך כל אדם שתבונה בלבו ינהג בזהירות מרובה בנושא זה, כמי שצועד על סף תהום של אש בוערת.

།སྣར་གྱི་མདོ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲོལ་གྱི་གཞུང་འདི་དག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པར་བྱ་དགོས་པ་དོན་གྱིས་འཕངས་པས་
 སྐྱོ་བོ་གཞན་དག་ལ་དག་སྣང་སློང་བར་མ་རྣམས་ནའང་སྐྱོན་བརྗོད་ཀྱི་སྣང་བ་ཉུང་དུ་བྱས་
 ན་མཛེས་སོ། །

המסקנה המתבקשת מן הסוטרה לעיל ומן הביאורים הנעלים אודותיה היא שעלינו לאמץ לעצמנו השיבה
 ששואפת לעזור לכל היצורים, ולהבטיח להם כל אושר. עלינו לשאוף ולהישאר בתוך השקפת עולם
 שהורה שבה אחרים נראים לנו כטהורים. אם אינכם מסוגלים לעשות זאת, אז יהיה טוב אם תוכלו לפחות
 להפחית מנוהגכם לדבר בגנותם של אחרים.

קורס מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה ראשונה, חלק ב': הקדמה לספרו של Geshe Yeshe Wangchuk

"עטרת המחשבה הנכונה"

"עטרת המחשבה הנכונה" הנו חיבור חשוב וחדש על המושג של חשיבה תקפה (Pramana; tsad-ma) בפילוסופיה הבודהיסטית. המחבר הנו Geshe Yeshe Wangchuk, מלומד חשוב מן הקולג' של Sera Mey אשר באוניברסיטה הטיבטית המונאסטית של Sera. חיבור זה כבר מצא לו את מקומו הראוי במסורת הפרשנות של הספרות הבודהיסטית.

נושא החיבור

הלימוד על תפיסה תקפה הוא בעל חשיבות רבה מאד בפילוסופיה הבודהיסטית, שכן תפיסה זו היא שמאפשרת לנו לקבוע את הטבע האמיתי של העולם המקיף אותנו ובכך להימלט מן הכאב, בין אם זה כאב ראש קל, או חרדה, או כל אובייקט בלתי רצוי שהוא, וכלה במוות עצמו.

מוטל עלינו לתפוס את טבעו האמיתי של העולם לא רק באמצעות חושינו הפיסיים והמנטאליים, אלא גם באמצעות שיטות בלתי-ישירות כמו ההיגיון, המאפשרות לתודעתנו להבין מושגים חשובים כגון המעלות של שמירת המוסר. משום כך ישנו קשר בין הלימוד על תפיסה לבין הלימוד של החשיבה הלוגית – ואלו מהווים את לבו של נושא הלימוד ב ביאור על התפיסה התקפה, שהוא הטקסט הקלאסי אשר ספר זה מסביר.

מסורת הפרשנות

ה ביאור על התפיסה התקפה (Pramanavarttika; tsad-ma rnam-'grel), הנו חיבור בן ארבעה פרקים של החכם הבודהיסטי ההודי Dharmakirti. בדומה לחכמי הבודהיזם הראשונים, מעט מאד ידוע על חייו ואפילו על השנים בהן חי; מלומדים במערב מעריכים שחי בערך בשנת 630 לספירה, אלא שגם זה אינו וודאי. ה"תפיסה התקפה" שבכותרת לחיבורו מתייחסת לחיבור אחר, ה קובץ על התפיסה התקפה, (Pramanasamuccaya, tsad-ma kun-btus), וחיבורו של מאסטר דהרמקירטי הוא למעשה הגנה על טקסט זה.

ה קובץ עצמו חובר על ידי Master Dignaga, שנחשב לאבי המסורות של הלוגיקה הבודהיסטית, ואשר מלומדים במערב מעריכים שחי בשנת 440 לספירה. גם כאן יש מידה רבה של אי-ודאות, ועל-פי המסורת היה הוא מורה ישיר של Master Isvarasena, הנחשב למורה הישיר של Master Dharmakirti.

הפילוסוף דיגנאגה נתן למעשה ביאור על המושגים של תפיסה ולוגיקה המוצגים במשנתו של Shakyamuni Buddha, אשר חי בשנת 500 לפני הספירה. המסורת נמשכת, אם כך, מן הבודהה, אל מאסטר דיגנאגה, אל מאסטר דהרמקירטי, ומשם אל הביאורים ההודים המוקדמים על מאסטר דהרמקירטי, כולל הביאור העצמי שלו.

במבט לאחור מתקופתנו אנו, טיפוסי הוא לפרשן טיבטי מודרני במסורת הגלוקפה לבסס את עבודתו על אחד הכתבים המונאסטיים, אשר רבים מהם נכתבו במאה ה-17 או ה-18 כחלק מתכנית הלימודים של קולג' מונאסטי כלשהו. ספרי לימוד אלו מבוססים בעצמם על הדור הקודם של ביאורים שחוברו במאה ה-15 על ידי צונגקפה הגדול (1357-1419), או על ידי אחד מן המלומדים שהיו תלמידיו הישירים.

שתי עבודות חשובות כאן הן *עטרת ההיגיון (tsad-ma rigs-rgyan)* מאת הדלאי לאמה הראשון, Gyalwa Gendun Drup (1391-1474), ו- *הארת הדרך לחופש (thar-lam gsal-byed)*, על ידי Gyaltzab Je (1362-1432), שהיה העוצר הראשון והגדול של האסכולה של ג'ה צונגקפה. טקסטים אלו מבוססים על הביאורים ההודיים לעבודתו של מאסטר דהרמקירטי, וכך נמשכת כל מסורת הפרשנות במשך אלפיים חמש מאות שנה, למן ימיו של בודהה שקיימוני ועד לחכמי הפילוסופיה הטיבטיים של ימינו אלה.

אודות המחבר

מעטים האנשים בימינו אלה המסוגלים לקרא ולבאר את הביאור על התפיסה התקפה, ועל כן אנו ברי מזל מיוחד על שיש לנו את Geshe Yeshe Wangchuk, שיש לו הכישורים לכתוב ביאור הפותח בפנינו פתח מסע לאחור אל ההסברים הקודמים שהם קשים ביותר.

ספרו של Gyaltzab Je, למשל, *הארת הדרך*, הוא כה עמוק ועמוס בניתוחים, שרק קומץ תלמידים בתכנית הלימודים המונאסטית המסורתית מגיע אל מעבר לפרק השני בספר בן ארבעה פרקים, וזאת למרות העובדה שמדי שנה מוקדש לספר חודש שלם של פולמוס אינטנסיבי במהלך לימודי הפילוסופיה של הנזיר, שמשכם כעשרים שנה. קשה לתפוס נכון את משמעותם של הביאורים ההודים המוקדמים ללא דור זה של ביאורים, וללא אלו קשה ביותר להעריך את עמקן של הסותרות המקוריות.

Geshe Yeshe Wangchuk נולד בשנת 1928 באזור טרלם שבקם, במזרח טיבט, ונכנס למנזר בגיל 8. בגיל 15 נסע ללהאסה הבירה ונכנס לקולג' סרה מיי שבאוניברסיטה המונאסטית של סרה, שנחשבה לאחד ממוסדות החינוך המעולים ביותר בטיבט.

במשך 17 שנה הוא הקדיש עצמו ללימוד אינטנסיבי של הטקסטים הקלאסיים של הבודהיזם, וזכה בציוני הצטיינות בכל תחום של הלימוד המסורתי. הוא הפך לפולמוסן מצליח, והפגין בהצלחה את בקיאותו במבחנים ציבוריים בעל פה בכל אחד מבתי הספר הגדולים של הגלוקפה. בשלב מוקדם מאד בקריירה המלומדת שלו רכש תלמידים משלו.

את הידע שלו לא רכש ללא מאמץ. הוא הקדיש שעות ארוכות ללא לאות במגרש הפולמוסים הפומביים של בית הספר, מקום שבו נפגשים פרחי הנזירים לחזרה על שיעורם היומי בויכוחים פילוסופיים לוחטים. זמנו הפנוי הוקדש כמעט כולו לשינון הטקסטים הפילוסופיים הגדולים, שהיא דרישה מסורתית באימון המסורתי של הנזיר. הוא נהג לצטט את הטקסטים שלו מן הזיכרון עמוק אל תוך הלילה, ועל מנת שלא יירדם נהג לשבת בין ענפיו הגבוהים של עץ, או על סלע גדול, היכן שהעונש העצמי של הירדמות יהיה נפילה חמורה. באופן זה הצליח Geshe Yeshe Wangchuk לשמור בזיכרונו אלפי עמודים של יצירות המקור, והפך למעין אנציקלופדיה מהלכת.

כתוצאה מחריפותו בפילוסופיה, ובשל האוצר הבלום שלו של ידע, הוא זכה באותות ההצטיינות הגבוהים ביותר במבחני הגמר המציינים את סיום פרק הזמן הארוך לתואר גשה, מאסטר בפילוסופיה בודהיסטית.

בתקופה הקשה שלאחר אבדנה של טיבט, סבל גשה וונגצ'וק רבות. הוא נכלא לזמן מה ואז, בעת המהפכה ה"תרבותית" הושם בעבודות כפייה. בשנת 1977 הוא מונה למשרד של שימור התרבות, שם הקדיש עצמו למחקר של עתיקות פיזיות ובכתב. הוא נסע לסין בהזדמנויות אחדות, ועם הפשרת חלק מן ההגבלות, ביקר ביפן ובהודו.

בשנים האחרונות עשה גשה וונגצ'וק מאמצים יוצאי דופן לשמר את הדת הבודהיסטית בטיבט. הוא שיחק תפקיד מפתח בשיקום הספרות הקלאסית של המדינה, שרת כפרופסור לפילוסופיה בודהיסטית באוניברסיטה בבייג'ינג, וכן תפקד כלאמה מסורתי תוך שהוא מלמד תלמידים רבים בלהאסה ובחלקים אחרים של טיבט.

הוא גם סייע לפאנצ'ן לאמה המנוח במאמציו להשיג את שחרורם של נזירים רבים שנכלאו במהלך ההפגנות לשחרור טיבט.

בין האירועים הבולטים בחייו, כולל גשה וונגצ'וק את מעשי הנדיבות המסורתיים שעשה לטובת נזירים ומנזרים במהלך מסעותיו להודו. למרות אמצעיו המצומצמים הוא נתן תרומות לעזור בבניית מקדשים חדשים ולתמיכה בנזירים פליטים במצוקה. החלק החשוב ביותר בחייו של כל בודהיסט הוא יחסים מוצלחים עם מוריו הרוחניים, ובאוטוביוגרפיה שלו מתאר גשה וונגצ'וק את לימודיו עם כשלושים מורי דת נעלים. כהרגלו בדרכו הצנועה הוא מסכם: "לזכותי אוכל לומר שמעולם בחיי לא זלזלתי או המעטתי בערכו של אף אחד ממורי; אך לחובתי אומר שאיני חש ששרתי כראוי אף לא אחד מהם."

גשה וונגצ'וק חבר עבודות מקוריות רבות. בימיו כסטודנט כתב הלל לג'ה צונגקפה ומאמרים על נקודות קשות באסכולות המדיימיקה והוויבאשיקה של המחשבה הבודהיסטית; כל המאמרים הללו נשמדו במהומות בעת אבדנה של טיבט.

במהלך שנות ה-60 הוא המשיך לכתוב על נושאים שונים, אלא ששוב נשרפו כתבים אלו בתוהו ובהו ששרר מהלך המהפכה ה"תרבותית". מאז אותו זמן היה הוא סופר פורה, ופרסם עבודות על מחקר השוואתי של האסכולות הפילוסופיות הקלאסיות בבודהיזם; מאמר היסטורי על 21 מנזרים טיבטיים גדולים; מאמרים רבים בביטאונים בודהיסטיים; עתירות ותפילות מחורזות ללאמות חשובים; וסיכום של ההיסטוריה בת 5,000 שנה של הקולג' של סרה מיי.

בשנים האחרונות קבל גשה וונגצ'וק רשות לצאת אל מחוץ לטיבט במסעות הוראה ממושכים, ותרם רבות לתלמידים ולמורים של קהילת הפליטים הטיבטיים בהודו. בשנה האחרונה הוא נתן הרצאות פומביות נרחבות על כל הטקסט של *מתנת השחרור בכף ידך*, תיאור נרחב של הלם-רים או השלבים בדרך המדורגת להארה, שנכתב על ידי פבונגקה רינפוצ'ה המהולל, דצ'ן נינגפו¹. הוא גם מצא זמן לתת שעורים פומביים על הנושאים של לוגיקה ותפיסה תקפה המוצגים בספר זה. אנו מקווים מאד שימשיך ליהנות מן החופש והבריאות להמשך עבודתו הנפלאה.

הפרטים הנזכרים כאן על חייו של גשה וונגצ'וק סוכמו מתוך חיבור אוטוביוגרפי שלו המוצא כעת לאור על ידי ההוצאה לאור של הקולג' של סרה מיי. העמודים האחרונים של טקסט זה מכילים פסוקים יוצאי דופן בייחודם המתארים את חייו ותירגולו, ולא יהיה זה בלתי ראוי לכלול כמה מהם כאן, להמחיש את הערך של צניעות בחשיבתו של אדם גדול:

הרי זה דבר נפלא
שהקניתי לאחרים
את היכולת ללמוד ולהפוך
לעולם הנסתר על כל יצוריו;

אלא שדבר מעציב הוא

¹ פרוש שמו הוא: תמצית העונג הרב.

שלא הצלחתי אני עצמי
לפגוש ולו בחזיון יחיד
את פני המלאך;

הרי זה דבר נפלא
שעליתי לרגל
לכל המקומות הקדושים
בלי שחסכתי שום מאמץ;

אלא שדבר מעציב הוא
שלא הייתה לכל זה עלי השפעה
והריני כאן, היום,
בדיוק כפי שהייתי קודם;

הרי זה דבר נפלא
שהייתה לי ההזדמנות
לדרוש ולקבל את ברכתם
של אלפים רבים של לאמות;

אלא שדבר מעציב הוא
על שכאן אני נותר
כבול עץ חלול
שלא ניתן כלל לברכו.

הרי זה דבר נפלא
שאני לבוש בחברה
בגלימה הנאה
של נזיר בודהיסטי;

אלא שדבר מעציב הוא
על שמבפנים
יש מטר קבוע של חטא,
מחשבות של עוולה ורע.

הרי זה דבר נפלא
שעטיתי גלימות של טקס
ונטלתי בידי השרביט
והפעמון של מלאכת הקודש.

אלא שדבר מעציב הוא
שנשארת בתפיסת העולם
של עולם שהוא שגרתי
ואשר איננו גן עדן.

הרי זה דבר נפלא
בשעה שהבריות מסיחים בי
תוך מתן כבוד ותארים
שלהם אינני זכאי;

אלא שדבר מעציב הוא

שאינן בי למעשה הכוח
לבדוק ולשמור את אשר
אומר ואשר אעשה.

נכון הדבר שאם
לא תביט בי היטב, מקרוב,
עשוי אתה לראות בי
נזיר השומר נדרי;

אלא שדבר מעציב הוא
שאם תביט מקרוב
תמצא שאינן בי אף שמץ
של דבר בו אוכל להתפאר.

אך כמובן שיש לו במה להתפאר, ובעבודתו הנוכחית גשה וונגצ'וק מוכיח עצמו כאחד הבקיאים הגדולים ביותר בין בני דורנו במסורת של הלוגיקה הבודהיסטית.

אודות הטקסט

גשה וונגצ'וק השלים פירוש לכל ארבעת הפרקים של הביאור על התפיסה התקפה, שזהו השג מדהים בהתחשב בעובדה שכל פרק הוא למעשה יצירה פילוסופית קלאסית בפני עצמה; כל זה בשל העובדה שבמשך כל הדורות של מפרשים רבים של יצירה זו, הצליחו הפרשנים, מסיבות שונות, להשלים הסברים רק לפרק אחד או שניים של היצירה – מאסטר דהרמקירטי בעצמו לא הצליח להשלים את ביאורו העצמי ליצירתו במהלך חייו הוא.

שני הפרקים הראשונים של הפירוש הנוכחי יצאו לאור בטיבט, וכן בקולג' החדש של סרה מיי בדרום הודו. בספרים אלו נפלו כמה שגיאות דפוס חמורות דיין להצדיק מהדורה חדשה, והגלופות לכרך הראשון של הספר הנוכחי נמצאות כעת בהגהתו של המחבר עצמו, ויפורסמו בקרוב.

זוהי הפעם הראשונה בה יודפס הפירוש לפרק השלישי והרביעי, ובשל קושיו של הטקסט נדרשה כמות רבה של עריכה. עריכה זו התבצעה בידי צוות בהנהגתו של Geshe Thupten Rinchen, תלמידו של גשה וונגצ'וק מבית Tsangpa שבקולג' של סרה מיי, ואשר הוא עצמו הינו אחד המלומדים המוכשרים ביותר של פילוסופיה בודהיסטית החיים בקרבנו.

למרבה המזל קבל גשה וונגצ'וק עצמו רשות לבקר בהודו בטרם מועד ההוצאה לאור, והיה ביכולתו לסקור את העבודה בשלמותה ולהכניס תיקונים אחדים בעצמו.

הספר סודר לדפוס במרכז המחשבים של סרה מיי, בחסות (ACIP (Asian Classics Input Project). פרויקט זה שהוא ללא מטרת רווח, נועד לשמר בצורה דיגיטאלית את הספרות החשובה של אסיה, ולהפיצה בעולם באמצעות דיסקים של מחשב. העורך הראשי והמייסד של ACIP הנו Khen Rinpoche Geshe Lobsang Tharchin, מי שהיה ראש מנזר סרה מיי.

ACIP החל במענק מטעם Packard Humanities Institute, ו David and Lucille Packard Foundation. הפרויקט מקבל עתה תמיכה ממוסדות שונים, כולל Buddhist Cultural Exchange Research of Yuisho Ji, Japan - ו Humanities (NEH). אנה בדקו את פרטי התמיכה של NEH ל- ACIP בדף זכויות היוצר של פרסום זה.

ההדפסה עצמה של הספר הושלמה בהנהגתו המיומנת של Mr. Praveen Sareen - מ- Classics of India Publications, Delhi, India.

הקדשה

מרבית ההוצאות על פרסום זה (מעל 500 עותקים) נטל על עצמו Lhatsun Rinpoche הנכבד, נזיר צעיר ומלומד שהוא גלגול של לאמה מבית Shungpa בקולג' של סרה מי, לרגל עמידתו בבחינות לתאר Rikchung ביוני של 1992 (שהיא השנה המלכותית הטיבטית 2119). הוא מקדיש את החסד של מצווה זו להיותו מסוגל לשמר את העבודות הגדולות של גלגוליו הקודמים.

הוא גם מתפלל שחסדו יעזור לאביו, ג'מפה סופה, ולאמו, צוונג דרולמה, לכל בני משפחת תלמידיו ואלו התלויים בו, לנחול הצלחה בכל משימת צדקה שייטלו על עצמם. לבסוף, הוא מבקש להכיר ולבטא את הוקרתו למאמציו של מייקל רואץ' בהכנת עבודה זו לפרסום, ומתפלל להגשמה האולטימטיבית של משאלותיו.

200 עותקים נוספים של העבודה מומנו על ידי Lhundrup Ledken הנכבד, לרגל עמידתו במבחני Hlarampa Geshe. הוא מקדיש את כוח החסד של מצוותו זו לאריכות ולפוריות חייהם של מוריו הרוחניים. הוא מתפלל לסילוק כל המעשים הרעים והמכשולים הרוחניים של היקרים לו שהלכו לעולמם, החל מאמו, Sonam Kyipa והוא גם מתפלל שהדבר יביאם להארה מלאה. לבסוף תפילתו היא גם שמעשה טוב זה יעזור לשמור את אביו, טנזין, וכל שאר ידידיו ובני משפחתו שהם עדיין בעולמנו, מפני כל רעה, ויביא לכל אחד מהם חיים ארוכים בעלי עומק רוחני.

קורס מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה שנייה, חלק א': טבלה על רמות של מציאות

<p>ཡིད་ཚེས་རྗེས་དཔག</p>	<p>ཡིད་ཚེས་པའི་རྟག་ལ་བརྟེན་ནས་ རང་གི་གཞལ་གྱི་ལྷོག་གྱུར་ལ་ གསར་དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ།</p>	<p>འིན་རྒྱ་ལྷོག་གྱུར་པ་ལུང་ཙམ་ གྱིས་གྱུབ་པ།</p>	<p>སྤྱིས་པས་ལོངས་སྤོད་གྱི་མས་ གྱིས་བདེ། ཞེས་སོགས་གྱི་ལུང་ ཚོས་ཙན། རང་གི་བསྐྱེན་གྱི་ དོན་ལ་མི་སྐྱུ་བ་ཡིན་ཏེ། དབྱེད་ པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ ཡིན་པའི་སྤྱིར།</p>
<p>གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག</p>	<p>གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་ བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་གྱི་ལྷོག་ འགྱུར་ལ་གསར་དུ་བསྐྱུ་བའི་ ཤེས་པ།</p>	<p>འདོད་པ་ཚམ་གྱིས་བཞག་པ།</p>	<p>ཇི་བོང་ཙན་ཚོས་ཙན། རང་ལ་རྒྱ་ བ་ཞེས་སྐྱས་བརྟེན་རུང་བ་ཡིན་ ཏེ། རྟོག་ལུལ་ན་ཡོད་པའི་སྤྱིར།</p>

<p>אם ניקח כתבים כגון אלו הטוענים "נתינה תביא לשפע, ושמירת המוסר לאושר", אין הם טועים באשר למה שהם מלמדים, משום שהם כתבים שאומתו באמצעות שלושת המבחנים.</p>	<p>אובייקטים שהם חבויים ביותר, ושניתן לבססם אך ורק באמצעות סמכותם של הכתבים.</p>	<p>תפיסה בלתי שגויה וטרייה התופסת אובייקט חבוי תוך שימוש בנימוק טוב המבוסס באמונה.</p>	<p>תפיסה תקפה דדוקטיבית, מבוססת על אמונה</p>
<p>אם ניקח לדוגמה את "התמונה של השפן", תוכל לטעון שזהו הירח, מכיוון שזה משהו שאתה יכול להמציא.</p>	<p>אובייקטים שמבוססים אך ורק במה שנבחר.</p>	<p>תפיסה בלתי שגויה וטרייה התופסת אובייקט חבוי תוך שימוש בנימוק טוב המבוסס במוסכמה.</p>	<p>תפיסה תקפה דדוקטיבית, מבוססת על מוסכמה</p>

།དང་པོ་ནི། ལྷོབ་དཔོན་ཕྱོགས་གྲང་གི་ལའད་པ་དགོད་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་བདུས་
ལས།

והרי הראשון. להלן אמירתו הקלאסית של מאסטר דיגנאגה:

།ཚད་མར་གྲུར་པ་འགོ་ལ་པན་བཞིད་པ།
།སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་སྐྱོབ་ལ་ཕུག་འཚལ་ཏེ།
།རྟོག་གི་ངན་འབྲུལ་འགོ་བ་ལ་བརྩེ་བས།
།ཚད་མ་གྲུབ་པ་ཚུལ་བཞིན་བའད་པར་བྱ།

קידתי לזה שהפך אמיתי,
אשר משאלתו לעזור לברואים,
למורה, למי שלעונג הלך, למגן.

באהבתי לברואים שחשיבתם היא שגויה
אסביר את האופן בו ניתן להשיג
תפיסה שהיא נכונה.

།ཞེས་མཚན་བརྗོད་དང་བརྩོམས་པར་དམ་བཅའ་བ་ཡིན་པར་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དུ་
གསལ་བ་”

וכפי שמוסבר ב *הארת הדרך לחופש*, שורות אלו מהוות מתן שבח והלל וכן הבטחה לחיבור היצירה ...

קורס מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה שלישית: ההגדרה של תפיסה נכונה

༄༄ །སློབ་དཔོན་ཚེས་གྱི་གྲགས་པས་བརྗོམ་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བཤད་པ།
མཁས་ཆེན་དགེ་བཤེས་ཡེ་ཤེས་དབང་ལྷུག་གི་ཚད་མ་དགོངས་རྒྱན་ལས།

הלקט הבא לקוח מתוך עטרת המחשבה הנכונה מאת החכם המלומד גשה וונגצ'וק, בהסברו ל ביאור לתפיסה התקפה, מאת מאסטר דהרמקירטי.

ལྷུག་པ་ཚད་མར་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། ལྷུགས་འབྱུང་གི་སློན་ས་སློན་པ་ལམ་གང་
ནས་བྱོན་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དང་། ལྷུགས་ལྷོག་གི་སློན་ས་དེ་ལྟར་བྱོན་པའི་ཤེས་བྱེད་
བསྟན་པའོ།

להוכחה שבעל הסגולה הוא אמיתי יש שני חלקים. באמצעות הסידור לפנים מתוארת הדרך שבה המורה הופיע. באמצעות הסידור לאחור מתוארת ההוכחה שהוא אמנם הופיע באופן זה.

།དང་པོ་ལ། ཚད་མར་གྱུར་པའི་དོན་བཤད་པའི་སློན་ས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་མཚན་
གཞི་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ལྷུག་མ་བཞི་བཤད་པའི་སློན་ས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་མཚན་
ཉིད་དང་། དེར་བགོད་པའི་ལམ་ངོས་གཟུང་བའོ།

לחלק הראשון שלושה חלקים משלו. הראשון מסביר את משמעות המילים "הפך אמיתי", ובכך נותן לנו דוגמה אפיינת של אדם שהוא אמיתי לחלוטין. השני מסביר את יתר ארבעת המרכיבים שבאמירה, ובכך נותן הגדרה של אדם שהוא אמיתי לחלוטין. השלישי נותן את הדרך שבא אדם מתקדם בדרכו למצב זה.

།དང་པོ་ལ། ཚད་མ་སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་དང་། ལྷུག་པའང་མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྷན་པར་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ལྷུག་པར་རོ།

לראשון בין אלו יש שני חלקים. הגדרה של תפיסה נכונה באופן כללי, והמחשה שהגדרה זו אמנם חלה על בעל הסגולה. באשר להגדרה, ניתן את תמציתה, וכן פירוט ייחודי.

|דע'פ'א| אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'|
|ד'ד'פ'א| אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'|
|אכ'ח'ח'ד'ד'|

תמצית ההגדרה מכילה את ההגדרה עצמה, דוגמה אופיינית, ווידוא שההגדרה חלה על דוגמה אופיינית זו. לצורך ההגדרה עלינו לברר תחילה מה פירוש "להיות בלתי שוגה", לשלול את האפשרות של תחולה בלתי ממצה, וכן לשלול את האפשרות של תחולה ממצה מדי.

|אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'|

|אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'|

|אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'| אכ'ח'ח'ד'ד'|

|אכ'ח'ח'ד'ד'|

הזיהוי של מה פירוש "להיות בלתי שוגה" נתון בטקסט המקור:

תפיסה נכונה היא ידיעה שאיננה טועה;
מצב של יכולת פעולה למען אחר,
זה הפירוש של "בלתי שוגה"...

אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'
אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'
אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'
אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'	אכ'ח'ח'ד'ד'

ומה שמלים אלו אומרות הוא שהדבר שאותו התפיסה הנכונה מבקשת לתפוס הוא את הקיום של לידה בעולמות הגבוהים וכן את הטוב האולטימטיבי, ואת האופן להשיגם. ומאחר שבעל הסגולה הוא ישות שאיננה טועה ביחס לכל אלו, הרי שאם תתמה מהי הגדרתה של תפיסה נכונה, נוכל לומר שזהו "מצב תודעה שהוא טרי ובלתי שוגה".

མི་སྐྱ་བའི་དོན་ཡང་། བཙོ་བསྐྱེག་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེས་ཇི་
ལྟར་རྟོགས་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པ་དེའོ།

ומה פירוש "בלתי שוגה?" נניח שאתה תופס משהו כבעל יכולת להרחיק, לשרוף וכו', ואז מסתבר שהמצב הוא בהתאם למה שתפסת. [אז פירושו שתפיסתך היא "בלתי שוגה"].

འགཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི་ཚུ་བར།

ཁམ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་།

འང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་འོག་ཏུ།

སྤྱིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐོབ།

འང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ།

ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་དགོངས་ཕྱིར།

འང་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེད་ཕྱིར་རོ།

... שנית, הפירוט של ההגדרה, בששה פסוקים מתוך טקסט המקור:

עליה גם להאיר את מה שטרם נתפס.
בעקבות התפיסה של עצם מהותו של דבר,
ישנה התנסות שהיא כללית יותר.
זאת משום שבשעה שמדובר בתפיסה
הכוונה היא שטרם ישנה ידיעה של אובייקט מוגדר,
ונוצרת הבחנה של האובייקט המוגדר.

ཞེས་ཚིག་དུག་གོང་དུ་བཤད་པའི་མི་སྐྱ་བ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་
མི་རྟོགས་ཏེ། སྣར་མ་ཤེས་པའི་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་དེ་དང་ཕོའམ་གསར་དུ་ཤེས་པས་
ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱར་དུ་སྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་
པ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ།

הכוונה שמאחורי שש שורות אלו היא שההסבר לעיל שעליה להיות "בלתי שוגה" אין בו די כדי להשלים את ההגדרה של תפיסה נכונה. זאת משום שעל־יה גם להאיר את מה שלא היה ידוע קודם לכן, ועל ההגדרה גם להזכיר לחדוד ידיעה שהיא ראשונית, טרייה. ולכן, ההגדרה של תפיסה נכונה היא "ידיעה שהיא חדשה ובלתי שוגה".

འོན་གསར་དུ་གསལ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་ན། ལྷོན་པོ་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་ཚོས་ཅན།
 ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསར་དུ་ཉོགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 ལྷོན་པོའི་དོན་སྤྱི་གསར་དུ་ཉོགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

ייתכן כי יבוא מאן דהו ויטען: "נגיח שאנו מקבלים שתפיסה נכונה הינה הארה טרייה של האובייקט. הבה ניקח אם כן היזכרות שיש בה תפיסה של צבע כחול. על פי הנאמר לעיל, הרי שזוהי תפיסה נכונה, שכן זהו מצב תודעה התופס דבר מה בתפיסה חדשה! ואמנם, זהו מצב תודעה התופס מחדש את התמונה המנטאלית של צבע כחול."

ལྷོན་མེད་དེ། ལྷོན་འཇིན་མངོན་སུམ་གྱིས་ལྷོན་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
 ཉོགས་པའི་འོག་ཏུ་ལྷོན་པོའི་དོན་སྤྱི་འཇིན་པའི་སྤྱིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཐོབ་པ་ཡིན་
 གྱི་དེ་ལ་རང་དབང་དུ་ཡུལ་གཅོད་པའི་མཐུ་མེད་དོ། །ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་གི་
 མཚན་ཉིད་སྤར་མ་ཤེས་པ་གསར་དུ་ཤེས་པའམ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་དགོས་སོ། །འདིར་
 རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་རང་མཚན་ལ་གོ་དགོས།

אלא שאין כאן כל בעיה. בעבר הייתה תפיסה ישירה של עצם המהות הייחודית של "כחול", ובעקבות זאת ישנה התנסות כללית יותר שבה התודעה אוהזת בתמונה מנטאלית של הצבע הכחול. אלא שתפיסה מאוחרת זו אין ביכולתה ליצור אבחנה של האובייקט בכוחה היא בלבד. אם דבר מה הוא תפיסה נכונה, עליו להיות תפיסה טרייה של אובייקט מוגדר אשר טרם היה ידוע קודם לכן, או שהיא נסמכת על תפיסה שכזו. ה"אובייקט המוגדר" שנזכר לעיל ניתן להבין כקיים במהותו הוא.

קורס מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה רביעית: המחשה שלבעל הסגולה אכן יש האיכויות שבהגדרת תפיסה נכונה

།། ལྷུབ་པ་འདྲ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པར་བསྟུན་པ།།

המחשה שלבעל הסגולה ישנן האיכויות שבהגדרת תפיסה נכונה

།། ལམ་སྐྱོད་སྣོ་མ་ར་དག་བཤེས་ཡི་ཤེས་དབང་ཕྱག་གི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་
པའི་སྐྱོན་ལས།

מתוך עטרת המחשבה הנכונה על הביאור לתפיסה התקפה, מאת גשה וונגצ'וק מן הקולג' של פומרה של המנזר הטיבטי של סרה מי:

།བགཉིས་པ་ལྷུབ་པ་འདྲ་ཚད་ཉིད་དང་ལྷན་པར་བསྟུན་པ་ལ་བགཉིས། ཚད་མའི་དོན་
བཤད་ཟེན་དང་སྐྱར་བ་དང་། སྐྱར་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕུ་བར།
དེ་ལྷན་བཅོམ་ལྷན་ཚད་མ་ཉིད།

ཅས་ཚིག་གཅིག།

שנית נראה כי הבודהה הוא בעל התכונות שבהגדרה, וזאת בשני צעדים: קישור בין הסבר זה והמשמעות שכבר הוסברה של תפיסה נכונה, והסבר על משמעות המילים "שהפך". הראשון בין אלו מובע בפסוק יחיד בטקסט המקור:

בעל תכונות אלו הוא המנצח,
הוא עצם התפיסה הנכונה.

།ལྷུབ་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཚས་ཅན། ཚས་ཐམས་ཅད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐམས་
ཅད་ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱོ་བའི་ཤེས་པ་དེ་དང་ལྷན་ཞིང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

הבה ניקח את בעל הסגולה, המנצח.
הוא ניהן בתפיסה נכונה ביחס לכל התופעות,
שכן הוא בעל ידיעה טרייה ובלתי שוגה ביחס לכל התופעות, וזה הוא עצמו.

གཙོ་བོ་ནི། རྣམ་མཁུན་དེས་ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེན་གྱི་ཚེས་རྣམས་རང་དབང་དུ་མངོན་སུམ་
གྱིས་གཟུགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། ཟུབ་པའང་རྣམ་མཁུན་དེ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་
པའོ། །དེ་ནི། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡི་ཤེས་མེད་པར་འདོད་པའང་ཁེགས་སོ།

הנקודה העיקרית היא להראות שידע-כל הוא תפיסה נכונה הרואה ישירות, מכוח עצמה, את כל התופעות
שיש, כמות שהן, וכן להראות שלבעל הסגולה יש אותו ידע-כל. בכך גם להפריך את האמונה שלישויות
מוארות שהן בודדות אין התפקוד המנטאלי של חכמה.

།རྣམས་འདིར། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དང་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ལས། རྣམ་མཁུན་
རྟེན་ཅིག་དང་པོས་མ་གཟུགས་ཤིང་། རྣམ་མཁུན་རྟེན་ཅིག་གཉིས་པས་གསར་དུ་
གཟུགས་པའི་ཚེས་ཤིག་ཡོད་པར་གསུང་ཟིན་ལ་འཁོད་འདུག་པས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་
ན། དེ་འདྲའི་ཚེས་དེ་ཚེས་ཅན། རྣམ་མཁུན་རྟེན་ཅིག་དང་པོས་གཟུགས་པར་ཐལ།
གཞི་གྲུབ་པའི་ལྗིད། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་རྟེན་ཅིག་དང་པོ་ཚེས་ཐམས་ཅད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡི་ཤེས་ཡིན་པའི་ལྗིད། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་ཡིན་པའི་ལྗིད།
མ་གྲུབ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཉིད་ལམ་ཞེས་གསུང་།

בהקשר זה, הארת הדרך לחופש ומספר טקסטים מונאסטיים מציגים את הטיעון הבא. מתוך הניסוח
שבטקסט המקור משתמע שקיים איזה אובייקט אשר איננו נתפס ברגע הראשון של ידע-כל, אך נתפס
באופן טרי ברגע השני של ידע-כל. ונניח לרגע שאנו מקבלים זאת.

הבה ניקח אובייקט מעין זה.
מן ההכרח הוא שאובייקט זה יהיה נתפס למן הרגע הראשון של ידע-כל.
זאת משום שהוא קיים, וכן משום שידע-כל הוא ידע התופס למן הרגע הראשון, בתפיסה ישירה, את כל
התופעות שקיימות. כך נובע, שכן המדובר בידע-כל. ואם תטען "איני מקבל זאת" [שידע-כל תופס
ישירות כל אובייקט קיים], הרי לראייה הציטטה [מתוך עטרת ההארה של מאסטר אסנגה]: "זוהי הדרך
שמאותה ידיעת כל סוגי התופעות הקיימות".

།རྩ་བར་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚེས་ཅན། གཞི་གྲུབ་པར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་རྟེན་ཅིག་གཉིས་
པས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཚེས་ཡིན་པའི་ལྗིད། མ་གྲུབ་ན། ཁས་སླང་དང་འགལ།

גניח שאינך מקבל את הקביעה שבטקסט המקור [האומרת שהאובייקט הוא דבר קיים].

הבה ניקח אובייקט זה שנית. [אותו האובייקט שכביכול נתפס ברגע השני של ידע כל אך לא נתפס ברגע הראשון של ידע כל].
אובייקט זה חייב שיהיה קיים.
זאת משום שהוא אובייקט אשר נתפס באופן טרי ברגע השני של ידע-כל.
ואם אינך מקבל זאת, אתה סותר את עמדתך אתה.

|རང་རིའི་ཡིག་ཆ་སློ་རིག་ལས། རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་རིག་པ། བཅད་ཤེས་གྱི་
མཚན་ཉིད་དུ་བཞག། ཡིག་ཆ་བཞན་ནམས། རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་ཚད་མིན་གྱི་
རིག་པ། བཅས་ཤེས་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛོག། བར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། ཁོ་བོ་
ནི་ཁ་ནང་དུ་སྤྱོགས་ནས་ཇི་ཅམ་བསམས་ཀྱང་། ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་མཁྲིན་དང་།
ཚད་མ་ལ་གསར་རྟོགས་གྱིས་མ་བྱུང་བ་མ་ཚོར་རོ། ཞེས་པ་བསམ་ན་ནམ་མཁྲིན་
རྣམས་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་རང་ཡུལ་གསར་རྟོགས་ཡོད་པར་གསུང་།

בספרי הלימוד שלנו המלמדים את תורת התודעה [blo rig] מגדירים את ה"ידיעה שאחרי" כמצב תודעה התופס את מה שכבר נתפס קודם לכן. ספרי לימוד [של מנזרים] אחרים אומרים שההגדרה של "ידיעה שאחרי" היא מצב תודעה שאיננו תפיסה נכונה, ואשר תופס את מה שכבר נתפס קודם לכן. **הארת הדרך לחופשי** אומר:

עד כמה שלא נתבונן אל תוכנו פנימה ונהרהר בכך, לא נמצא תחושה המאשרת שידע-כל איננו תפיסה נכונה, או שתפיסה נכונה איננה תפיסה שהיא טרייה.

אם תעיין בצייטוט זה תמצא כי הרגע השני של ידע-כל וכל הרגעים שלאחר מכן הנם תפיסות טריות של האובייקטים שלהם.

|རྣམ་མཁྲིན་རྣམས་ཅིག་དང་པོས་དུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་མ་གཟིགས་ན། དུས་གསུམ་
ཅིག་ཅར་དུ་གཟིགས་པའི་ཡི་ཤེས་མིན་པར་འགྱུར་རོ། གཟིགས་ན་འགྱུར་འགྱུར་
གྱི་ཚོས་ནམས་གཟིགས་དགོས་པས་རྣམས་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་རྟོགས་ཟིན་ཅིང་མ་
གཟིགས་པའི་ཚོས་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོས་ནམ་མཁྲིན་རྣམས་ཅིག་དང་པོ་དང་། རིའི་
རྣམས་ཅིག་གཉིས་པ་གཉིས་གྱི་བཞུལ་བྱ་ཡིན་བྱུང་མཉམ་ཏུ་འདོད་དོ།

אלמלא היה הרגע הראשון של ידע-כל רואה את שלושת הזמנים [עבר, הווה, עתיד], הרי שלא הייתה כלל בנמצא חכמה התופסת שלושה זמנים אלו בו-זמנית. ואם הוא אמנם רואה אותם, אזי משתמע שהוא רואה את כל האובייקטים שיקרו בעתיד. ולכן אין תופעה שאותה רואים ברגע השני ובכל הבאים אחריו, אשר לא נראתה כבר קודם לכן. ועל כן אנו מאמינים שאין שום הבדל בין קבוצת התופעות שרואים ברגע הראשון של ידע-כל לבין הקבוצה שרואים ברגע השני וברגעים שאחריו, ושקבוצות אלו הן זהות לחלוטין.

།འོ་ན་རྣམ་མཁུན་རྣམ་ཅིག་གཉིས་པ་ཚོས་ཅན། རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡིན་
 །པར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་རྣམ་ཅིག་དང་པོས་རྟོགས་ཟིན་པའི་དོན་ཁོ་ན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་
 ཟེར་ན་མ་ཁུབ། རྣམ་མཁུན་རྣམ་ཅིག་གཉིས་པ་དེས། དེ་ལྟར་རྟོགས་ཀྱང་། རྣམ་
 ཅིག་དང་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འཇུག་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར།

יכול מיישאו לבוא ולומר:

הבה ניקח את הרגע השני של ידע-כל. זהו מצב תודעה התופס דברים אשר כבר נתפסו קודם לכן. שכן הדברים היחידים שהוא תופס הם בדיוק הדברים אשר כבר נתפסו ברגע הראשון של ידע-כל.

אלא שאין אנו מקבלים טענה זו. אמנם נכון הוא שהרגע השני של ידע-כל תופס את הדברים כפי שתואר לעיל, אך אין הוא תופס אותם בכוחו של הרגע הראשון, כי אם הוא תופס את האובייקט בכוחו הוא.

།གཉིས་པ་གྲུར་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གྲུར་པ་སྟོས་པའི་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་
 སྲང་དོ། །དང་པོ་ལ། ཚུ་བར་
 །མ་སྐྱེས་པ་ནི་བསྐྱེད་འོན་ཏེ།
 །གྲུར་པ་ཉིད་གསུངས་དེ་ཡི་ཕྱིར།
 །སྐྱབ་བྱེད་ལ་ལྟོས་ཚད་ཡིན་རིགས།

ཞེས་ཚིགས་གསུམ།

שנית נסביר את משמעות המילים "שהפך". תחילה נתאר את הנחיצות של לומר "שהפך", ואז נדון בכמה התנגדויות לתיאור. הנקודה הראשונה מתוארת בשלוש שורות מתוך טקסט המקור:

נאמר שם שהוא "הפך"
 בניגוד למשהו שכלל לא צמח,
 וראוי שיהיה ביחס למידת ההישג.

།སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྲུང་གིས། ཚད་མ་ཀུན་བདུས་ཀྱི་མཚན་བཟོད་དུ་ཚད་མར་གྱུར་
པ་ཞེས་སློབ་པ་ལ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་དེ་རང་གི་རྒྱ་ལས་
མ་སྐྱེས་པ་ལྟོག་པའི་དོན་དུ་གྱུར་པ་གསུང་པའི་ཕྱིར།

בפסוק של מתן הלל הפותח את ספרו הקובץ על התפיסה התקפה מזכיר מאסטר דיגנאגה את המלים "שהפך" בגלל הצורך להוציא משהו מכלל אפשרות; כאן הן נאמרות בניגוד לאפשרות שאדם של תפיסה תקפה יכול היה להתפתח בלי שכלל יצמח מסיבות נאותות.

།ཡོངས་གཙོ་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་
བལྟོས་ནས་ཚད་མར་འབྱུངས་པ་གོ་བའི་ཚེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ישנה סיבה נוספת והיא להבין שאדם מתפתח להיות בעל תפיסה נכונה אך ורק על ידי הגעה לשלמות האולטימטיבית תוך הסתמכות על התרגול ההדרגתי של השיטות השונות המשמשות להשגת מצב זה.

קורס מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה חמישית, חלק א': הפרכה של דעות מוטעות על טיבו של ידע-כל

།སེར་སྣང་དག་བཤེས་ཡི་ཤེས་དབང་ལུག་མཚན་གིས་བརྩོམ་པའི་རྣམ་འགྲེལ་འགྲེལ་
པ་ཚད་མ་དགོངས་རྒྱན་ལས།

הקטעים הבאים לקוחים מתוך עטרת המחשבה הנכונה על הביאור לתפיסה התקפה, ביאורו של גשה וונגצ'וק מן המנזר הטיבטי של סרה מיי על הביאור לתפיסה התקפה של מאסטר דהרמקירטי.

གཉིས་པ་དེ་ལ་རྩོད་སྤང་བ་ལ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བཟོ་ཤེས་པ་ཀུན་མཁུན་ཡིན་པ་
དགག་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གནས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་
ཀུན་མཁུན་དུ་བསྐྱབ་པའོ།

שנית נבוא ונפריך טיעונים העומדים בסתירה לעמדתנו. נפריך את הדעה שמי שיצר כל דבר שניתן לדעת הוא בעל ידע-כל, ונוכיח כי מי שתופס ישירות את האופן בו קיים כל דבר שניתן לדעת, הוא ישות בעלת ידע-כל.

དང་པོ་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པའི་དབང་ལུག་གི་ངོ་བོ་དགག་པ་དང་། ལྷུབ་བྱེད་
དགག་པའོ།

בחלק הראשון נפריך את עצם מהותו של איזה ריבון רב כוח היוצר הכל, ונפריך את הנסיונות להוכיח את קיומו.

དང་པོ་ལ། རྟག་པ་དགག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། རྟག་པ་ཡིན་པ་
དགག་པ་ལ།

ובראשון מבין אלו נפריך את קיומו של זה שהוא בלתי משתנה, וכן נפריך את קיומו של זה שהוא משתנה.

ཙ་བར།

ཁོད་མ་ཉལ་པ་ཉིད་ཡོད་མིན།
དངོས་ཡོད་ཉེགས་པ་ཚད་ཕྱིར་དང་།
ཤེས་བྱ་མི་ཉལ་པ་ཉིད་གྱིས།
དེ་ནི་མི་བཟོན་ཉིད་ཕྱིར་རོ།
འི་མ་བཞིན་སྐྱེ་བ་ཅན་དག་ནི།
ཉལ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་ཕྱིར།
བཟོས་པ་མི་རུང་བ་ཡི་ཕྱིར།

ཞེས་ཚིག་བདུན།

לא תתכן תפיסה נכונה שהיא בלתי משתנה;
זאת משום שהיא תפיסה נכונה של דבר מתפקד;
ומאחר שהדבר הנתפס משתנה,
הרי שגם התפיסה לא יכולה להיות בלתי משתנה.
דברים הנוצרים בהדרגה
לא יכולים לבוא ממה שאינו משתנה,
וכן אין הם דברים מותנים כהלכה.

གཞན་སྤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དབང་ཕུག་ཉལ་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལྷ་དབང་ཕུག་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པས། ཡུལ་དངོས་
པོར་ཡོད་པ་ཉེགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་དགོས།

ישנן אסכולות הטוענות שקיים ייצור שברא הכל, הריבון של הכוח, שהוא בלתי משתנה, ייצור הקיים מעצמו, ושהוא בעל תפיסה נכונה. ומאחר שהם טוענים כי ריבון שמימי זה הוא בעל תפיסה נכונה ביחס לכל התופעות, הרי שחייב שתהיה לו גם תפיסה נכונה ביחס לכל הדברים שקיימים ומתפקדים.

དེ་ཡིན་ན། ཚད་མ་རྟག་པ་ཉིད་ལྟ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཡུལ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
 ལྷན་གྱི། ཡུལ་ཤེས་བྱ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་ན། །དེ་འཇམ་གྱི་ཚད་མ་དེ་མི་བརྟན་པ་
 ཉིད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

בתור שכזו, לא ייתכן שתפיסה נכונה זו תהיה בלתי משתנה מטיבה, שכן האובייקט הנתפס על ידי
 משתנה. כך נובע, משום שאם האובייקט הנתפס הוא מטיבו משתנה, בה במידה מחוייב המציאות הוא שגם
 השתפיסה הנכונה שתופסת אותו תהיה בלתי קבועה.

ཡང་དབང་ཕྱུག་ཉིད་རྟག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དབང་ཕྱུག་གི་ཤེས་པ་མི་རྟག་པར་ཁས་
 ལེན་པས་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་དགོས། ཤེས་པ་དེ། དབང་ཕྱུག་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་
 འཐད་དེ། ལྷ་ཕྱི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལ་བརྟོས་ནས་ཀྱང་
 བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་རྒྱུ་ལ་བརྟོས་པ་མི་རུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ואם עתה נניח שאותו רבון עצמו הוא בלתי משתנה, הרי שאם מקבלים שידיעתו משתנה, חייבים גם לקבל
 שהיא מתעוררת. אלא שידיעה שכזו לא תתכן שתתעורר בתודעתו של ריבון שהוא בלתי משתנה, שכן
 היא חייבת להתעורר בהדרגה מרגע אחד למשנהו. ידיעה זו גם לא יכולה להתעורר בתלות בתנאים, שכן
 אין דבר שהוא בלתי משתנה ואשר בו בזמן הוא מותנה כהלכה.

རིག་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡུལ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན། ཡུལ་
 ཅན་རྟག་པ་ཡིན་པ་འགལ་གྱི། ཡུལ་རྟག་པ་ཡིན་ནའང་ཡུལ་ཅན་རྟག་པ་ཡིན་མི་
 དགོས་ཏེ།

כך גם נאמר בביאור הגדול, אוקינוס של מחשבה מנומקת: אם האובייקט הוא משתנה, הרי שסתירה היא
 לומר שהתודעה שתופסת אותו היא בלתי משתנה; לעומת זאת אם האובייקט הוא בלתי משתנה, אין זה מן
 ההכרח שהתודעה התופסת אותו תהיה בלתי משתנה.

ཡུལ་ཅན་དེས། ཡུལ་རྟོགས་པ་དེ་དུས་རྟག་ཏུ་འཇམ་ལམ་རིམ་འགའ་འཇམ། རྟག་
 ཏུ་འཇམ་ན། ཡུལ་དེའང་རྟག་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་འགལ།

האם התודעה עסוקה באובייקט הנתפס על ידי ברציפות, או שמא היא עסוקה בו לסירוגין? אם נניח שהיא
 עסוקה בו ברציפות, הרי שהאובייקט חייב שיהיה שם כל העת, וזו סתירה לכך שהאובייקט הוא משתנה.

རི་འགའ་འཇལ་ན། ཡུལ་ཉོགས་པ་དེ་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པར་འགྱུར་བས་མི་ཉག་པ་
 ཡིན་དགོས་སོ། །ཡུལ་ཉག་པ་ཡིན་ནའང་ཡུལ་ཅན་ཉག་པ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ།
 ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཡུལ་ཉོགས་པ་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར།

ואם נניח שהיא עסוקה בו לסירוגין, הרי שהתפיסה של האובייקט מותנית בסיבות ותנאים, ועל כן היא
 חייבת להיות משתנה.

ואם נניח שהאובייקט הוא בלתי משתנה, אין זה מחייב שהתודעה התופסת אותו תהיה אף היא בלתי
 משתנה. זאת משום שתפיסת האובייקט על ידי התודעה מותנית בסיבות ותנאים.

འགའ་ཞིག་གིས་སྐབས་འདིར་ཐ་སྐད་པའི་ཚད་མ་ཉག་པ་བཀག་པ་ཡིན་ཟེ། འོ་ན།
 དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་ཚོས་ཅན། སྲོང་གི་ཡུལ་དུ་མི་ཉག་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།
 །གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་དུ་ནམ་མཁུན་ཉག་པར་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནམས་ནི།
 རིགས་པའི་དབང་ཕུག་གི་གཞུང་དེ་དང་རྒྱབ་འགལ་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ།

יכול מאן דהו לבוא ולטעון כי מה שאנו מפריכים כאן הוא את עובדת היותה בלתי משתנה של תפיסה
 תקפה קונבציונאלית. אם כך
 הבה ניקח תפיסה תקפה אולטימטיבית.
 על פי טענתך לא ייתכן שיהיה לה אובייקט שהוא משתנה.
 אותן האסכולות כאן בארץ השלגים הטוענות כי ידע-כל הוא בלתי משתנה נמצאות אם כך בסתירה גמורה
 לעבודתו הגדולה של ריבון רם זה של תורת ההגיון.

།གཉིས་པ་མི་ཉག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ། རྩ་བར།
 །ནམ་འགས་པན་གདགས་བྱ་མིན་ཕྱིར།
 །མི་ཉག་ན་ཡང་ཚད་མེད་ཉིད།
 །ཅེས་ཚིག་གཉིས།

שנית נפריך את [הריבון של הכה] שהוא משתנה .
 טקסט המקור מציג זאת בשני פסוקים:

משום שאין כלל מה שלו יעזור,
 גם אם הוא משתנה אין הוא נכון.

གོང་གི་རིགས་པ་དེ་དག་མི་བཟོད་ནས། དབང་ཕྱུག་མི་རྟལ་པ་ཡིན་ཡང་། འཁོར་
བའི་དུས་སུ་ཆགས་སོགས་ཉམས་སུ་སྲོང་ནས། དེའི་གཉེན་པོ་གོམས་པའི་སྐབས་བྱེད་
ལ་བརྟེན་པ་མིན་པར། ཐོག་མ་ནས་ཆགས་བྲལ་དང་ཀུན་མཁྲིན་ཡིན་ནོ་ཟེར།

נניח שיש מי שאינם יכולים לשאת את הטיעונים שלעיל, וטוענים שהריבון של הכח הוא אמנם משתנה. הם גם יטענו שרובן זה היה מלכתחילה חפשי מכל תשוקה ובעל ידע-כל, מבלי שהיה עליו לעבור בגלגל הזמנים ולהתנסות בתשוקה וכו' ואז להסתמך על התרגול של תיקונם.

དབང་ཕྱུག་རིགས་འདྲ་ལྔ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཀུན་མཁྲིན་ཡིན་པ་ལ་སྐབས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
ཉིད་མིན་པར་ཐལ། དབང་ཕྱུག་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པས་གཞོད་པ་དང་། རྣམ་བུང་གི་ཚོས་ཀྱིས་པན་གདགས་པར་བྱ་བ་རྣམ་པ་འགས་
ཀྱང་མིན་པའི་ཕྱིར།

אלא שאין שום תפיסה נכונה היכולה לבסס את קיומו של ידע-כל שמוצאו במין ריבון כוח שכזה מן העבר. רבון כוח אשר לא היה כלל נתון לנגעים ורוחניים בשעה ששהה בגלגל, ואשר לא נעזר כלל על ידי הצד הטהור של קיום, ואשר כלל לא הושפע משום דבר מעין זה.

འི་ཀ་ཚེན་ལྟར་ཚོག་དེ་གཉིས། རྟལ་པ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ལ་སྐྱར་
ནས། མི་རྟལ་པ་བཀག་པ་ལ། དབང་ཕྱུག་མི་རྟལ་པ་ཡིན་པར་བདེན་མོད་ཀྱི་ཀུན་
མཁྲིན་ཡིན་པར་མི་འཐད་དེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ན། མི་རྟལ་པ་ཡིན་པ་དག་གི་
པ་ཞེས་པ་དེ་ཅུང་ཟད་མ་བདེ།

לגבי שני פסוקים אלו, הביאור הגדול מתחיל בכך שלא ייתכן שמהו בלתי משתנה יבוא מתוך סבות מסוימות, ובאשר להפרכת המקרה של רבון שהוא משתנה, הם אמנם מאשרים כי ייתכן שיהיה משתנה, אלא שאז אין זה אפשרי שיהיה בעל ידע-כל. יהיה זה קצת מרחיק לכת אם כן, בהסתמך על הצגה זו, לקרא לחלק זה "הפרכת זה שהוא משתנה".

קורס מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה חמישית, חלק ב': מהו אם כן טיבו של ידע-כל?

།སེར་སྣོན་དགེ་བཤེས་ཡི་ཤེས་དབང་ཕུག་མཚན་གྱིས་བརྩོམ་པའི་རྣམ་འགྲེལ་འགྲེལ་
པ་ཚད་མ་དགོངས་རྒྱན་ལས།

הקטעים הבאים לקוחים מתוך עטרת המחשבה הנכונה על הביאור לתפיסה התקפה, ביאורו של גשה וונגצ'וק מן המגזר הטיבטי של סרה מיי על הביאור לתפיסה התקפה של מאסטר דהרמקירטי.

གསུམ་པ་ཀུན་མཐུན་ངོས་གཟུང་བ་ནི། ཅུ་བར།
།ལྷང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི།
།ཐབས་དང་བཅས་པ་རིག་མཛད་པ།
།གང་དེ་ཚད་མ་ཉིད་འདོད་གྱི།
།ཐམས་ཅད་རིག་མཛད་མ་ཡིན་ནོ།
།རིང་པོ་མཐོང་བའམ་མིན་ཡང་རུང་།
།འདོད་པའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན།
།གལ་ཏེ་རིང་མཐོང་ཚད་ཡིན་ན།
།ཚུར་ཤོག་བྱ་གོད་བསྟེན་པར་གྲིས་ཞེས།

החלק השלישי בא לזהות מה פירושו להיות בעל ידע-כל. טקסט המקור של מאסטר דהרמקירטי אומר:

הוא זה היודע את עצם המהות
של מה שיש לתרגל ומה שיש לזנוח,
ומחזיק גם האופן בו יש לפעול,

אותו נקבל כישות של תפיסה נכונה,
ולא מתועיל יכולתו לראות למרחק,
כי אם ראייתו את עצם משאלתנו,
אילו הייתה התפיסה הנכונה
מאופיינת על ידי ראייה למרחק,
אז בוא נא וקח לך את העיני
להיות לך למורה.

ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཚེས་ཅན། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་མཐའ་དག་གི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་
འདོད་རིགས་ཉི། ལྷང་བྱ་འགོག་ལམ་གཉིས་དང་དོར་བྱ་སྐྱབ་ཀུན་གཉིས་གྲིས་
བསྐྱས་པ་རྣམས་ཀྱི་འཕུག་ལྡོག་ཐབས་དང་བཅས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པ་མཐར་ཕྱིན་
པ་མཛད་པའི་ཕྱིར།

הבה ניקח את בעל הסגולה המבורך.
ראוי הוא שכל מי שלדרור שואפים יראו בו מי שהוא עצם התפיסה הנכונה.
זאת משום שהוא הגיע לקצה כל הידע, וראה ישירות את מה שכולא אותנו ומה מאפשר להימלט, את מה
שעלינו לתרגל: השתיים של סיום הסבל והדרך אל הסיום, וכן את מה שעלינו לזנוח: השתיים של סבל
המקור לסבל, ביחד עם האופן שבו יש ליישם.

རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་དོ་དང་སྤིན་བྱུང་གྲངས་ཐམས་ཅད་རིག་པ་མཛད་པ་ཅམ་གྲིས་གྲོལ་
བ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པ་ཚུགས་པ་མ་ཡིན་ལོ།། ཐག་རིང་པོ་མཐོང་ངམ་མ་མཐོང་
ཡང་རུང་། ལྷོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་སྤོན་པ་རིགས་ཉི།
གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པའི་དོན་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན་པས་སོ།།

הכרת כל הדברים, כל האבנים שבתחתית האוקיינוס והיצורים אשר שם, אין בה די להביא לשחרור מלא
של מי ששואפים אל החופש. בין אם יכול הוא לראות למרחק בין אם לאו, המורה המבורך ראוי הוא
להורות את מי שלדרור שואפים, שכן הוא ראה את עצם המטרה של המשאלה של השאיפה אל החופש.

ཐག་རིང་པོ་མཐོང་བ་ཅམ་གྲིས་ཚད་མའི་སྐྱིས་བྱར་རིགས་ན། བྱ་རྒྱོད་ཡིན་ཀྱང་ཐག་
རིང་པོ་མཐོང་བས། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་གང་ཟག་ལ་རྩར་ཤོག། བྱ་རྒྱོད་སོགས་
ཁྱོད་ཀྱི་སྤོན་པར་བསྤོན་པར་གྲིས་ཤིག་ཅེས་གདམས་རིགས་པར་འགྱུར་རོ།།

אילו הייתה יכולת ראייה למרחק כל שנדרש על מנת לזהות מי שהוא עצם התפיסה הנכונה, הרי שמכיוון שהעיס יכול לראות למרחק, מן הראוי היה לייעץ לשוחרי החופש: "בואו וקחו לכם את העיס ודומיו להיות לכם למורים".

འཇིག་རྟེན་ན་ཐམས་ཅད་བཟོ་ཤེས་པ་ལ་ཀུན་མཁུན་དུ་གྲགས་པ་ལྟར་གྲོལ་བ་དོན་
གཉེར་ལ་སླང་དོར་གྱི་གནས་མ་ལུས་པ་མཁུན་པ་ཞིག་ལ་ཀུན་མཁུན་དུ་ངོས་གཟུང་
བཤོ།།

אנשי העולם מדברים על איזה ייצור בורא עולם שהוא גם כל יודע, אך מי שראוי שניתן לו שבחים הוא זה היודע ללא כל טעות את אשר צריכים אלו שלחופש שואפים לתרגל, ואת אשר עליהם לזנוח, וזה הטבע האמיתי של ידע כל.

ཚེ་འདིར་མ་ཆགས་པར་བྱི་མ་པན་ཆད་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཞིག་ཡིན་ན་

למען אלו שאין להם אחיזה בחיים אלו, והשואפים למטרות שבחיים הבאים:

བཤེས་གཉེན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ལ་བསམ་སྦྱོར་གཉེས་གྱི་སློན་སྲུང་ཚུལ་བཞིན་
དུ་བསྟེན་དགོས་པ་ནི་གང་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་བཤེས་གཉེན་
ཚོལ་བའི་ཚུལ་ཡང་རང་གི་འདོད་པའི་དོན་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་སྟོན་རྒྱས་མི་རྒྱས་བརྟག་
དགོས་པས་བརྟག་ཚུལ་ཡང་རིགས་པའི་དབང་ལྷུག་གིས་གསུངས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་འཐད་
བཤོ།།

הדבר שהוא הכי חשוב מכולם הוא לשרת כראוי, בלבכם ובמעשיכם, מורה רוחני שהוא מיומן. האופן למצוא מורה שכזה הוא לחפש מי שיכול ללמד אתכם, בדיוק באופן הראוי, כדי להגיע למטרה אשר לה אתם שואפים. מפתח זה - שהוא מה שאתם מחפשים באמת - מתואר בצורה מושלמת לחלוטין על ידי אדון כל ההיגיון בפסוק שלעיל.

קורס מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה שישית, חלק א': ארבעת הנימוקים של הסדר לפנים

||མཁམ་ལྱུང་རིན་པོ་ཆེ་སེར་སྣང་དགེ་བཤེས་སྣོ་བཟང་མཐར་ཕྱིན་མཚོག་གིས་
བསྐྱིགས་པའི་ལུགས་འབྲུང་རིགས་པ་བཞིའི་སྣོར་||

חיבור על "ארבעת הנימוקים של הסדר לפנים" שנכתב על ידי הישות הנעלה,
גשה לובסנג תרצ'ין מסרה מי, לשעבר ראש המנזר של סרה מי.

༄༅། |ཚད་མ་མདོ་ལས། ཚད་མར་གྲུང་པ་འགོ་ལ་ཕན་བཞིན་པ་ཞེས་སོགས་གྱི་
སྐབས་སུ། ལྟོན་པ་ཚད་མར་སྐྱབ་པ་ལ། ལུགས་འབྲུང་གི་སྣོན་སྣོན་པ་ལམ་གང་
ནས་བྱོན་ཚུལ་དང་ལུགས་སྣོག་གི་དེ་ལྟར་བྱོན་པའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་ཚུལ་གཉིས།

כעת נעסוק באותן השורות מתוך ה"סוטר" על התפיסה התקפה, הכוללות את המילים "זה שהפך
לישות של תפיסה נכונה, אשר משאלתו לעזור לברואים" וכו'. בהצגת ההוכחה לכך שהמורה הפך
לישות של תפיסה נכונה, נציג שני שלבים: הסידור לפנים, המראה את הדרך שבה הוא הגיע, והסידור
לאחור המביא ראיות שהוא אומנם יכול להגיע באופן זה.

དང་པོ་ནི་འོ་སྣོལ་གྱི་སྣོན་པ་ཚོས་ཅན། ཚད་མར་གྲུང་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞི་བསྟན་
པའི་སྣོན་སྣོན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པ་སྣོལ་ལས་སྣོབས་པའི་སྣོབ་པ་སྣོན་མེད་པ་
མངའ་བའི་བྱིར།

הרי השלב הראשון:

[הנימוק הראשון הוא "הנימוק של המגן" המוכיח שהבודהה הפך לישות של תפיסה נכונה לחלוטין]

הבה ניקח את המורה.

הוא הפך לישות של תפיסה נכונה.

משום שיש לו הסגולה של היותו מגן שאין נשגב ממנו: על ידי כך שהוא מלמד את ארבעת האמיתות, הוא מגן על כל היצורים מן הסבל.

དེ་ཚེས་ཅན། རྒྱལ་བ་སྐྱེ་ན་མེད་པ་མངའ་ཏེ། རྗེ་མ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར།

[הנימוק השני הוא "הנימוק של סילוק הנגעים- של מי שהלך אל העונג" המוכיח שהבודהה הפך למגן]

הבה ניקח שוב את אותו האחד.
אמנם יש לו הסגולה של היותו מגן שאין נשגב ממנו.
משום שהוא כילה וזנח לחלוטין את כל הנגעים.

དེ་ཚེས་ཅན། རྒྱལ་བ་ཞིན་རྗེ་མ་ཟད་པར་སྤངས་ཏེ། རྒྱལ་ལམ་དུ་བདག་མེད་མོགས་
སྐྱོམ་པའི་ཚུམ་པ་ཀུན་གཞན་དོན་དུ་སྦྱོར་ཞིང་གོམས་པར་མཇོག་ལ་དེ་ཉིད་མཐར་ཕྱིན་
པའི་ཕྱིར།

[הנימוק השלישי הוא "הנימוק של המורה"- המוכיח שהוא הלך אל העונג.]

הבה ניקח שוב את אותו האחד.
אומנם נכון הדבר שבעבר הוא כילה וזנח לחלוטין את כל הנגעים.
משום שבשעה שהיה הוא על דרך התרגול, הוא תרגל בהתמדה על העדר עצמיות וכו', ופעל למען
הברואים בכל דרך שיש, ובכך השלים את הדרך עד עצם תומה.

དེ་ཚེས་ཅན། དེ་ལྟར་གཞན་དོན་དུ་གོམས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐུགས་རྗེ་མཐར་
ཕྱིན་པའི་ཕྱིར།

[הנימוק הרביעי הוא "הנימוק של החמלה הגדולה"- המוכיח שהוא המורה.]

הבה ניקח שוב את אותו האחד.
יש סיבה לכך שהוא תרגל באופן זה למען הברואים.
זאת משום שהוא השלים את החמלה עד תומה.

དེ་ཚེས་ཅན། ཉམས་པར་བྱུང་གི་ཚད་མའི་སྐྱིས་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་གྱིས་སྤར་སྤོང་
རྗེའི་སྣོབས་གྱིས་སྐྱེ་བ་ནམ་པ་དུ་མ་སྤངས་པའི་སྐོ་ནས་འཁོར་འདས་གྱི་ཐབས་མང་པོ་
ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པ་ལས་དེ་ལྟར་བྱུང་པའི་ཕྱིར།

[בסיכום]

הבה ניקח שוב את אותו האחד.
אין הוא ישות של תפיסה נכונה שהיא בלתי משתנה ואשר באה מתוך עצמה. זאת משום שהוא הפך
לכזה על ידי תרגול ממושך מאוד בשיטות רבות, הן אלו שבגלגל והן אלו שמעבר לגלגל, במהלך
גלגולי חיים רבים, תוך שהוא מונע כל העת בכוחה של חמלה.

קורס מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה שישית, חלק ב': הסבר על החשיבה המושלמת

གཉིས་པ་ལྷག་མ་བཞི་བཤད་པའི་སྐོན་ས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་མཚན་ཉིད་དང་དེར་
བགྲོད་པའི་ལམ་ངོས་གཞུང་བ་ལ།

שנית נמחיש את ההגדרה של ישות של תפיסה נכונה, והדרך להגיע למצב זה, על ידי שנסביר את יתר ארבעת החלקים של הציטטה.

ཁྱད་པར་གྱི་ཚེས་བཞི་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལས་ཚད་མར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ།
བསམ་པ་ལྷན་ཚོགས་ངོས་གཞུང་བ་དང་། དེ་ལས་སྦྱར་བ་ལྷན་ཚོགས་སྐྱེ་ཚུལ་དང་།
དེ་གཉིས་ལས་འབྲས་བུ་ལྷན་ཚོགས་གྲུབ་ཚུལ་ལོ།

זאת נעשה בשני שלבים: תחילה נוכיח את ארבע הסגולות הייחודיות, ואז נראה כיצד התפיסה הנכונה נובעת מהן. לראשון מבין אלו יש שלושה חלקים: תיאור של המחשבה המושלמת, האופן שבו הפעולה המושלמת נובעת ממנה, והאופן שבו משתי אלו נובעת התוצאה המושלמת.

།དང་པོ་ལ། བསམ་པ་ལྷན་ཚོགས་དང་པོའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བསྐྱན་པ་དང་། དེ་མ་གྲུབ་པ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

לראשון מבין אלו שני חלקים משלו: נראה המחשבה המושלמת היא הדבר הראשון שעוזר להשיג [תפיסה נכונה], ונשלול טיעונים השוללים אותה. ותחילה הראשון בין אלו.

ཚ་བར། ལྷོ་བྱེད་ལྷོ་གསལ་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ཆོད་
མའི་སྐྱེས་བུ་སྐྱེས་པར་བྱེད་པ་ལ། དང་པོར་སྣོན་དུ་སོང་སྟེ། འགྲོ་བ་མཐའ་དག་སྐྱབས་
བསྐྱེད་ལ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པའི་སྣིང་ཇི་བསྐྱེད་ནས། དེ་ནས་སྐྱབས་བསྐྱེད་ལ་ལས་གྲོལ་
བའི་ཐབས་གོམས་པར་བྱས་པས་སྣོན་པར་འགྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར།

טקסט המקור [של דהרמקריטי] אומר:

החמלה הקדושה מושגת על ידי התרגול

באשר להשגת המצב של ישות של תפיסה נכונה, החמלה הקדושה הגדולה היא ראשונה ובאה תחילה. זאת משום שעליך להפוך למורה על ידי שתחילה מתעוררת בלבך החמלה השואפת לשחרר את הסך של כל היצורים מן הסבל, ובעקבות זאת אתה מתרגל את השיטות שמשחררות מן הסבל.

དེ་འདྲ་སྐྱབས་རྗེ་ཆེན་པོ་འང་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྣ་མ་གོམས་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར།
སྐྱབས་འདོད་སྐྱབས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྣིང་ཇི་ཆེན་པོ་གཅིག་དུ་བཞད།

חמלה גדולה שכזו, היא מצידה מושגת על ידי תרגול של צורות שדומות לה ובאות לפניה. במקרה שלפנינו, "החמלה הקדושה הגדולה" ו"החמלה הגדולה" חד הן.

དབྱུ་མ་འཇུག་པར་རང་འགྲོལ་ལས། བསོད་ནམས་དང་ཡི་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་
སྐྱབས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལས་དམན་པའི་ཕྱིར་ན་འབྲིང་ངོ་ཞེས་པའི་ལུང་འདི་
དང་ས་ནས་རང་རེའི་དབྱུ་མ་མཐའ་དགྲོད་ལས་བྱང་རྩབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལའང་
སྐྱབས་རྗེ་ཆེན་པོ་མེད་པར་བཞེད།

מתוך הביאור העצמי לשער לדרך האמצע:

אין להם המכלולים של חסד ושל חכמה, ולא החמלה הקדושה הגדולה, וגם לא האספקטים של ידע כל וכו', ולכן הם פחותים מבוהות שהם מוארים לחלוטין, ועל כן הם נחשבים "בינוניים"

בהסתמך על ציטטה זו, האנליזה של דרך האמצע של מנזרנו טוענת שאפילו בתודעתם של הבודהיסטות אין חמלה קדושה גדולה.

མཛོད་གནས་བདུན་པའི་སྐབས་སྤིང་ཇི་ཆེན་པོ་དང་ཟུགས་ཇི་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་བྱུང་
 པར་མི་འདྲ་བ་བརྒྱད་བཞག་པ་དང་། ཟུགས་ཇི་ཆེན་པོ་སངས་འཕགས་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་
 ལ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། ཟུགས་ཇི་ཆེན་པོ་ཀུན་ཇོ་བ་སྟོ།
 །ཚོགས་དང་རྣམ་པ་སྟོན་ཡུལ་དང་། །མཉམ་པའི་ཕྱིར་དང་ཆེས་ཆེའི་ཕྱིར། །ཐ་དད་
 བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

בפרק השביעי של *אוצר החוכמה הגבוהה (Abhidharma Kosha)* מובאים שמונה הבדלים בין חמלה גדולה וחמלה קדושה גדולה. נאמר שם כי חמלה קדושה גדולה מצויה אך ורק בורם התודעה של ישות בעלת תובנות שהיא בודהה. וכך אומר טקסט המקור של האוצר:

החמלה הקדושה הגדולה, תודעה כוזבת.
 המכלול, האספקט, אובייקט הפעולה,
 בשל איזון, בשל ההשפעה הרבה,
 להבדל ביניהם היבטים יש שמונה.

དེ་དག་ལ་བལྟས་ན། ཟུགས་ཇི་ཆེན་པོ་དང་སྤིང་ཇི་ཆེན་པོ་གཉིས་བྱུང་པར་ལིན་ཏུ་ཆེ་
 ཞིང་ཟུགས་ཇི་ཆེན་པོ་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མར་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་མ་ཡིན་ནོ།

בהתאם לאלו, ההבדל בין החמלה הקדושה הגדולה והחמלה הגדולה הוא עצום, והחמלה הקדושה הגדולה איננה דרך לתרגול בתחילתה של הדרך הגדולה.

དེ་བཞིན་དུ། བདན་ས་རྣམས་གྱི་ཡིག་ཆ་པལ་ཆེ་བར་ཐོག་དམན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྤིང་ཇི་
 ཆེན་པོ་མེད་པར་གསུངས་ཀྱང་། རང་རེའི་ཡིག་ཆར། ཉན་ཐོས་དག་བཙོམ་པའི་རྒྱུད་
 ལ་སྤིང་ཇི་ཆེན་པོ་ཡོད་པ། རྒྱུད་སྐྱེ་མའི་དར་ཁྱིམ་དང་ས་ནས་བསྐྱབས།

בדומה לכך, מרבית הטקסטים של המנזרים השונים טוענים שאין חמלה גדולה בורם התודעה של מתרגלים של ההיבט הצר. אלא שהטקסטים שלנו טוענים שאמנם יש חמלה גדולה בורם התודעה של משמיד האויב מבין המאזינים. הם מבססים זאת על ציטוט מתוך הביאור של *Dar* ל *אוטרה טנטרה*.

དེ་ཡང་། སེམས་ཅན་སྐྱབ་བསྐྱེལ་ལས་སྐྱོབ་འདོད་ཀྱི་སྣང་ཇི་མེད་ཀྱང་། སྐྱབ་
བསྐྱེལ་ལས་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྣང་ཇི་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་གསུངས།

יתרה מכך, הם טוענים שלמרות שאותם משמידים האויב חסרים את החמלה השואפת להגן על כל
היצורים מפני סבל, בכל זאת יש להם אותה החמלה הגדולה שמשאלתה לראות את כל היצורים חופשיים
מכל סבל.

ནམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། སྣང་ཇི་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་
སྐྱོམ་པའི་ཐོག་མའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་དང་།

ובטקסט *ההסבר המטיל אור על הדרך לחופש* נאמר כי "חמלה גדולה זו היא שמאפשרת להתחיל את
התרגול של הדרך הגדולה".

འི་ཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་སྐྱབ་བསྐྱེལ་
ལས་བསྐྱེལ་བར་འདོད་པའི་སྣང་ཇི་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་དེ་ནས་བྱང་རྒྱབ་
སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་ཞེས་དང་།

גם נאמר בביאור *הגדול, האוקיינוס של מחשבת ההגיון*:

כל אדם שבזרם תודעתו מתעוררת החמלה השואפת לשחרר את כל היצורים מן
הסבל, הרי שנוכל לדבר אודותיו ולקרוא לו בשם "בודהיסטוה".

སྣང་ཇི་ཆེན་པོ་ཉིད་ལྷགས་འབྱུང་གི་རྒྱབས་སུ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་གྱི་
ཐོག་མར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།

כמו כן נאמר שם:

במסגרת הסיפור לפנים, מוצגת החמלה הגדולה בתור תחילתה של הדרך
הייחודית של הדרך הגדולה.

|ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འགྲོ་བ་མཐའ་དག་སྐྱབ་བསྐྱེལ་ལས་བསྐྱེལ་
 བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སློབ་ཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་སྟིང་ཐག་པ་ནས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་
 འགྱུར་ལ། སློབ་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱབས་ཇི་ཆེན་པོ་འཇ་སྟིང་ཇི་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཉིད་རྒྱུད་
 ལ་སྐྱེས་པ་ཅོམ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སློབ་དེ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་
 ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྐྱེ་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས་
 པས།

בנסוס לכך, כתוב שם:

מרגע שמתעורר בזרם התודעה האספקט של החמלה, שהיא שאיפה שאיננה מעושה
 לשחרר את כל היצורים מן הסבל, הרי שלתודעה זו אנו קוראים "החמלה הקדושה
 הגדולה" או "החמלה הגדולה". ומרגע שזו מתעוררת בזרם התודעה, נוכל לדבר עליו
 כעל "הדרך הגדולה". תודעה שכזו היא ראשיתה של הדרך הייחודית להשגת ידע כל.

སྟིང་ཇི་ཆེན་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱབས་ཇི་ཆེན་པོ་དང་
 སྟིང་ཇི་ཆེན་པོ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་དོ།

החמלה הגדולה מתוארת, אם כן, כתחילתה של הדרך הגדולה, ו"החמלה הקדושה הגדולה" ו"החמלה
 הגדולה" הם שני שמות שונים לאותו הדבר.

|ལམ་རིམ་ཆེན་པོར། སློབ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་བྲངས་པ་ལས། བྱིས་བདག་
 གཅིག་ལ་བྱ་ལྷན་ཏུ་སྐྱབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་མི་གཙང་བའི་དོང་དུ་སྐྱུང་བས། དེའི་མ་དང་
 གཉིན་རྣམས་གྱིས་བྱ་དེ་དོང་ལས་འདོན་པར་འདོད་པའི་སྟིང་ཇི་དང་འབྲ་བ་ཉན་རང་
 ལའང་ཡོད་ལ། དེའི་མ་དེས་བྱ་ལ་བརྩེ་བའི་སྟིང་ཇི་དང་འབྲ་བ་ནི་བྱང་ཐིམས་ཁོ་ན་
 ལ་ཡོད་པར་གསུངས།

ב- ספר הגדול על הדרך המדורגת להארה מובא סיפור מתוך הסוטרה שנתבקשה על ידי אוקיינוס של
 תבונה, ושבו בנו האהוב ביותר של בעל בית מסוים נופל אל תוך ערמת דומן. חמלתם של המאזינים ושל
 אלו שהגיעו בעצמם מושווית לזו של אם והקרובים של הילד השואפים בלבם כי יחולץ מן הדומן. חמלתו
 של הבודהיסטווה דומה רק לדאגה שבלב אביו של הילד.

དེ་ལ་ལྟ་ན། རང་རེའི་ཡིག་ཆ་ལས་གསུངས་པ་དེ་འཐད་པར་སྐྱབ་སྟེ། མ་ཡིས་བྱ་
ལ་བརྩེ་བ་ལྟ་བུའི་སྣོང་རྩི་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཙམ་གྱིས་སྣོང་རྩི་
ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་རྩོགས་པའི་ཕྱིར།

על פי תאור זה, נראה שמה שנאמר בספרי המנזר שלנו צודק בנקודה זו. אותה החמלה בלבם של המאזינים והבודהות שהגיעו בעצמם, שהיא כזו של אם לבנה, הריהי תואמת במלואה את ההגדרה של החמלה הגדולה.

འོན་ཀྱང་། སྣོང་རྩི་རྩོན་དུ་གཅིས་ཤིང་ཕངས་པའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བྱམས་པ་དང་།
དེས་གཞུང་བྱེད་པར། མར་ཤེས་སོགས་འགོ་དགོས་པས།

יחד עם זאת יש לזכור שטרם התפתחותה של החמלה הגדולה חייבים לבוא השלבים של אהבה "הפה", רצון לגמול על חסד, זכירת החסד זיהוי הבריות כאימונינו, וכו'.

ཉན་རང་ལ་དེ་དག་སྣོམ་པ་ཡོད་མེད་དུ་བྱུང་དགོས།

ונותר לברר האם באמת המאזינים או הבודהות שהגיעו בעצמם אכן מתרגלים שלבים אלו.

གཉིས་པ་དེ་མ་གྲུབ་པ་སྐྱབ་བ་ལ་རྩོད་པ་དང་། དེ་དག་ག་པ་གཉིས།

שנית נפריך את הטיעונים שהמחשבה המושלמת אינה קיימת. ראשית נציג את הטיעונים עצמם ואז נפריכם.

དང་པོ་ནི། ཚ་བར། རྩོ་ནི་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གོམས་པས་གྲུབ་པ་མེད་ཅེ་ན་
ཞེས་ཚིག་གཉིས་ཏེ།

הראשון בין אלו מוכל בשני פסוקים מטקסט המקור:

משום שהתודעה מסתמכת על גוף
הרי שאין השג הבא מתרגול.

གྲུང་པན་པ་ན་རེ། ལྷིང་ཇི་སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་ནས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་འབྲུངས་པ་
ཡིན་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། སྐྱེ་བ་ལྷ་ཕྱི་མེད་ཅིང་ཡིད་སློང་ཉལ་པ་ནི་ལྷས་ལ་བརྟེན་པའི་
ཕྱིར།

בני אסכולת הצ'ארואקה טוענים כדלקמן:

הטיעון שעל פיו ישות של תפיסה נכונה מתפתחת תוך תרגול של חמלה, הנפרש לאורך
גלגולי חיים רבים- איננו תופס. זאת משום שאין חיי עבר או עתיד, וההכרה של התודעה
מסתמכת על הגוף.

དེ་ཡང་། ཚང་དང་སྟོས་པའི་རྣམ་པ་ལྟར། ཡིད་སློང་ལྷས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། ཚིག་པ་
དང་དེའི་རི་མོ་ལྟར་ལྷས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། སྟོན་མི་དང་དེའི་འོད་ལྟར་ལྷས་ཀྱི་
འབྲས་བུའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་ནས་ལྷས་ཞེས་པ་ནི་ཡིད་སློང་ཉལ་པ་འང་ཞེས་པར་འབྲུང་
རོ་ཞེས་བཤད་དོ།

הם טוענים שהתודעה היא יכולת של הגוף, בדומה ליכולת שיש לאלכזהול להפוך אותנו לשתויים; היא
טבעו של הגוף, בדומה למדגם על המדגם; והיא תוצאה של הגוף, כמו מנורה והאור שלה.

הם גם טוענים שמכיוון שתודעה מסתמכת על הגוף, הרי שהיא חדלה בשעה שהגוף חדל.

ཁྲིག་ཆེན་ལས། དཔེ་དང་གཉིས་སྟོན་ནས་བཤད། ཚད་མ་སྐྱེན་ལས། སྟོན་ནི་ལྷས་
ཀྱི་བདག་ཉིད་དང་། ལྷས་འབྲས་ལྷས་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། ཁྲི་ལྟར་ལྷགས་གསུམ་
ལ་བརྟེན་ནས། གོམས་པ་གྲུབ་པ་མེད་བར་འདོད། ཟེས་སོ།

הביאור הגדול אומר ש "החידלון והשניות מוסברים באמצעות מטפורות". ו עטרת התפיסה הנכונה
אומרת:

אין הם מאמינים בהישג של תרגול,
בשל שלושה אופני הסתמכות:
התודעה היא עצם מהותו של הגוף,
תוצאה של הגוף, ותכונה של הגוף,

קורס מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה שביעית: הוכחה על ידי סקירת כל האפשרויות

།། མར་འདོད་རྣམས་ལ་སླིང་ལྟར་གཅིས་པའི་ཉེར་མཁོ་འགའ་ཞིག་ལས། །

מתוך מספר דברים נחוצים אשר על שוחררי החופש להוקיר כלב הפועם בחזם.

མཁས་བྱུང་གི་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིན་གྱི་སྲོལ་སེལ་ལས།

הלפט הבא לקוח מתוך ספרו של Kedrup Je, ביעור העלטה בתודעה אודות שבעת הספרים על התפיסה התקפה.

སླེས་བྱ་སླེས་མ་ཐག་གི་རིག་པ་དེ་ལ་རྒྱ་མིན་ན། རིས་འགའ་ཡིན་པས་གཞོད་ལ།

אם נניח שלתודעתו של אדם שזה עתה נולד אין כל סבה, הרי שטענה זו מופרכת בכך שהתודעה משתנה לפרקים.

རྒྱ་ཡོད་ན། ཉག་པའམ་མི་ཉག་པ་གང་ཡིན། ཉག་དངོས་ཡིན་ན་ཡུལ་དང་རྒྱས་གང་
ལ་ཡང་མ་བྱུང་པ་མི་སྲིད་པས། འབྲས་བུ་དང་ཇེས་སྲུ་འགོ་ལྗོད་དེས་པ་མི་སྲིད་དོ།

נניח אם כן שיש לה סיבה. סיבה זו יכולה להיות בלתי משתנה או משתנה. אילו הייתה בלתי משתנה אך מתפקדת, הרי שאז לא ייתכן שום מקום ושום זמן שעליהם היא לא חלה. זה מוציא מכלל אפשרות את הוודאות של בואה של התוצאה.

ཕྱི་མ་ལྟར་ན། བེམ་རིག་གང་རུང་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འཐད་
པས། གང་རུང་ལས་སྐྱེ་དགོས་ལ།

ואם ניקח את האפשרות השנייה [כלומר שהסיבה לתודעה משתנה]. לא יהיה סביר לומר שמקורה [של
התודעה] הוא באיזה דבר מתפקד שאיננו חומר או תודעה, ועל כן היא חייבת לבוא מאחד מאלו.

བེམ་པོས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། དབང་པོ་དང་བཅས་པའམ། ཕྱི་རོལ་གྱི་བེམ་པོས་ཡིན།

נניח אם כן שהסיבה החומרית [של התודעה] באה מן החומר. זו יכולה להיות קשורה לחושים או שהיא
איזה חומר שמחוץ לחושים.

དང་པོ་ལྟར་ན། དབང་པོ་ཀུན་ཚོགས་པ་རྒྱུར་དགོས་སམ། གང་རུང་རིས་ཚོགས་
།དང་པོ་ལྟར་ན། མིག་དབང་མ་ཚང་ན་ཡང་ཡིད་སློམ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་
ན། མིག་ཤེས་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་ཀྱང་གཞུགས་གསལ་བར་འཇིན་པར་འགྱུར་ཞིང་།

ניקח אם כן את האפשרות הראשונה. האם היא באה מאוסף כל החושים יחדיו, או שמא אחד מהם או
צירוף כלשהו שלהם? ספיקות? במקרה הראשון, לא תוכל להתעורר כל תודעה אם חוש הראייה פגום;
במקרה השני, נובע שהמחשבה צריכה להיות מסוגלת לתפוש צורות באותה מידת בהירות כמו המודעות
של העין.

ཕྱི་རོལ་གྱི་བེམ་པོས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་གྱིས་སམ། རུལ་ཕྲན་
གྱིས་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་ཆ་བཅས་ཆ་མེད་གཉིས་ལས།

נניח כעת שהסיבה החומרית לתודעה היא איזה חומר חיצוני. כאן יש שתי אפשרויות: או שהיא דבר או
שהיא אטומים. במקרה הראשון, יש שוב שתי אפשרויות: או שיש לדבר חלקים או שלל.

ཆ་བཅས་གྱིས་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་ནི། ཆ་ཐམས་ཅད་ཚོགས་པ་རྒྱུར་དགོས་སམ། གང་
རུང་རིས་ཚོགས་ཅས་པ་གོང་གི་རིགས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་ཐེགས་ལ།

אם הסיבה החומרית היא דבר שיש לו חלקים, האם היא אוסר כול החלקים כאחד, או שמא די באחד מהם או איזה צירוף אחר שלהם? כך נגיע לסתירה באותו אופן שעשינו לעיל.

ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྗེས་ཐ་དང་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གྱིས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན།
གདོང་གོས་གྱིས་བསྐྱབས་ན། ཡན་ལག་གཞན་རྣམས་ཀྱང་གོས་གྱིས་བསྐྱབས་པ་
དང་། གཞན་མ་བསྐྱབས་ན་བསྐྱབས་མ་བསྐྱབས་ཆ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་
དང་། བསྐྱབས་མ་བསྐྱབས་ཆ་གཉིས་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་ཡོད་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་
མེད་ན། གདོང་གོས་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་ཚེ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གདོང་གསལ་བར་
མཐོང་བར་ཐལ་ལ།

אם הסיבה החומרית היא דבר-מ-שלם, שאין לו חלקים, ואשר קיים בנפרד מפרטיו, או אז אם אתה מכסה את פניך, הרי שגם כל שאר חלקי גופך צריכים להיות מכוסים. במידה שיש פרטים שאינם מכוסים, הרי שיש לנו שני חלקים: זה המכוסה וזה שאיננו מכוסה. החלק המכוסה וזה שאיננו מכוסה מתייחסים לפרטי הדבר ולא לדבר השלם אשר יש לו פרטים. אם כך, צריך שתהיה מסוגל לראות בבירור את הפנים המכוסות כדבר שלם, גם אם הפנים של הפרטים מכוסות.

དེ་བཞིན་དུ་གཡོ་མི་གཡོ་དང་། ཁ་བསྐྱར་མ་བསྐྱར་སོགས་ལ་སྐྱར་བའི་རིགས་པ་
རྣམས་གྱིས་གནོད་དོ།

באותה מידה ניתן להפריך באמצעות טיעונים המתמייחסים לאבחנות אחרות, כגון הזנת אחד האברים או לא, וכו'.

རྩལ་གྱིས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། རི་རི་བས་ཀྱང་སྣོས་མེད་དུ་སྐྱེ་ན། ཡིད་ཉོན་དུ་མ་ཅིག་
ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ཀུན་ཚོ་གསལ་དགོས་ན། རྩལ་ཕྱན་གཅིག་མ་ཚང་ན་ཡང་མི་སྐྱེ་
བར་འགྱུར་རོ།

נניח שהסיבה החומרית לתודעה היא אטומים. אם התודעה מתעוררת בתלות בכל אחד מהם לחוד, אזי צריך שיהיו לנו תודעות רבות שמתעוררות. ואם כל האוסף נדרש כאחד, הרי שדי כי אטום אחד יהיה פגום כדי שהתודעה לא תתעורר.

མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པས་ཉེ་ལོན་བྱེད་པར་
གྲུབ་ལ།

הוכחות מפריכות אלו מוציאות מכלל אפשרות את התלות של התודעה בדברים אחרים, ומוכיחות כי
הסיבה החומרית לתודעה היא התודעה עצמה.

དེ་ལ་ཡང་རང་རློན་གྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་། གཞན་རློན་གྱིས་བསྐྱུས་པ་གཉིས་ལས།
གཞན་རློན་པ་མ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པས་དངོས་ཀྱི་ཉེ་ལོན་བྱེད་ན། བ་བཟོ་མཁས་པ་དང་
རློན་པ་སོགས་ཀྱི་བྱ་ཡང་དེ་ལྟར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བས།

ולגבי תודעה זו ישנן האפשרויות שהיא כלולה בזרם התודעה שלך אתה, או שמא בזרם התודעה של
מישהו אחר. במקרה של תודעה אחרת, כגון זו של אבא ואמא, שמתפקדת כסיבה החומרית [לתודעה שלך
ברגע לידתך], הרי שמתעוררת הבעיה שאם האב הוא בעל מלאכה מומחה או שהוא הדיוט – הרי שכך
חייב גם להיות הבן.

རང་རློན་གྱི་རིག་པ་སྣ་མ་ཁོ་ནས་ཉེ་ལོན་བྱེད་པར་འབྱུང་ལ།

מכאן שהסיבה החומרית [לתודעה שלנו, כפי שהיא קיימת ברגע לידתנו] חייבת להיות זרם התודעה שלנו
ברגע קודם.

དེ་ལྟར་ན་རིག་པའི་ཡ་མཐའ་དང་མ་མཐའ་ཐུག་པ་མེད་པ་དང་། རློ་བ་སྣ་སྤྱི་ཡོད་པ་
ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ལོ།། ཞེས་

אם כך, לא ניתן כלל למצוא רגע ראשון או רגע אחרון [של תודעתנו]; מה שמוכיח היטב את קיומם של
חיי עבר ועתיד.

קורס מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה שמיינית ותשיעית: ההוכחות של דהרמקירטי לקיומם של חיים אחרים

མིར་སྣུན་དགོ་བཤེས་དགོ་བཤེས་དབང་ལུག་གིས་བརྩོམས་པའི་ཚད་མ་དགོངས་རྒྱུན་
ལས།

מתוך עטרת המחשבה הנכונה, מאת גשה וונגצ'וק מן המנזר הטיבטי של סרה מיי:

།གཉིས་པ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཇོད་པ་ལ། རྒྱུ་བ་སྣ་སྤྱི་ཡོད་པའི་སྐབ་བྱེད་འགོད་པ་
དང་། མེད་པའི་སྐབ་བྱེད་དགག་པའོ།།

שנית ניתן הפרכה מפורטת [של האסכולה הצ'ארוואקה]. נציג הוכחות קיום של חיי עבר ועתיד, ונפריך ניסיונות להוכיח שאין הם קיימים.

དང་པོ་ལ། རྟགས་དགོད་པ་དང་། དེ་ལ་གཞོད་པ་སྤང་བའོ། །དེའི་རྩ་བ་ནི། རྒྱུ་བ་
ཡོངས་སྤྱི་ལོན་པ་ན། ཞེས་པ་ནས། ཐམས་ཅད་ཚེ་ན་མཐོང་བ་ནི། ཅེས་པའི་བར་
འཆད། མེད་པའི་སྐབ་བྱེད་དགག་པ་ནི། རྩ་བར། ཐ་མའི་སེམས་ནི་སེམས་གཞན་
དང་། ཞེས་པ་ནས། །དེ་འདྲའི་སྐབ་བྱེད་ལྷག་ལུན་འདོད། ཅེས་པའི་བར་འཆད་དོ།།

לגבי החלק הראשון, תחילה נציג את ההוכחות ואז נפריך את ההתנגדויות להן. בטקסט המקור, החלק השני להצגת ההוכחות מתחיל במילים "בשעה שאדם עומד להיוולד" ועד למילים "חייב לראותם בכל גלגול וגלגול". הפרכת הטענות לאי קיום [של חיים אחרים] מתחילה בטקסט המקור במילים "הרגע האחרון של התודעה, לתודעה אחרת" ועד למילים "אנו רואים הוכחות אלה כבלתי משכנעות".

དང་པོ་རྟོགས་དགོད་པའི་རྩ་བ་ནི། །སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན། །ཞེས་པ་ནས།
 །སྤྲིས་ཀྱང་དེ་འབྲར་འབྱུར་བ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་འཆད། །གཉིས་པ་གཞོད་པ་སྤང་
 བའི་རྩ་བ་ནི། །དེ་ཡི་ཤེས་པས་ཕན་འདོགས་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། །ཐམས་ཅད་ཚེ་ན་
 །མཐོང་བ་ཉིད། །ཅེས་པའི་བར་རོ།།

החלק של הצגת ההוכחות בטקסט המקור מתחיל במילים "בשעה שעומד אדם להיוולד" ומסתיים במילים "אזי אחר כך הם יהיו דומים". החלק השני של הפרכת ההתנגדויות מתחיל בטקסט המקור במילים "משום הסיוע הניתן על ידי תודעתו" ועד למילים "חייב לראותם בכל גלגול וגלגול".

རྟོགས་ནི། རྩ་བར།

།སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན།
 །འབྱུར་རྩལ་དབང་པོ་སྣོད་གཞི།
 །རང་གི་རིགས་ལ་སྣོས་མེད་ཅན།
 །ལུས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་མིན།

והרי ההוכחות. מתוך טקסט המקור:

בשעה שעומד אדם להיוולד
 השאיפה, הנשיפה, הכוחות והתודעה,
 אינם לא-תלויים בדברים ממינם,
 ואין הם באים מן הגוף בלבד.

།ན་ཅང་ཐལ་སྤྱིར་མཚམས་སྦྱོར་བར།
 །རྣམས་ལྡན་མཐོང་བ་གང་དེ་ལ།
 །ཅི་ཞིག་ཡོད་འབྱུར་གང་མེད་པ།
 །གང་གིས་སྤྱི་ནས་མཚམས་སྦྱོར་མིན།

יהיה זה אבסורד: הדבר שתראה
 מסוגל לתצות את הקו
 ללא שום דבר נוסף שנוכח,
 ואחר כך איננו חוצה את הקו!

།ལང་རྒྱ་རྩོད་གཤེར་ལ་སོགས་པ།
 །སྐྱོ་བོ་སྐྱོ་བར་མི་འགྱུར་བའི།
 །ས་སོགས་ཆ་དེ་འགའ་ཡང་མེད།
 །དེ་སྦྱིར་བམས་ཅད་ས་བོན་བདག།

לא יהיה אז אף חלק של אדמה והשאר
 אשר בו לא יוכלו הם לבוא ולצמוח
 אותם שבאים מחום ולחות והשאר,
 שכן אז יהיו הם כולם כזרעים.

།དེ་སྦྱིར་དབང་སོགས་རང་རིགས་ལ།
 །སྣོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཡིན་ན།
 །ཇི་ལྟར་གཅིག་ནི་ཡོངས་འགྱུར་བཞིན།
 །ཀུན་འགྱུར་ཁྱད་པར་མེད་སྦྱིར་རོ།

אלמלא היו הכוחות והשאר
 באים תוך תלות בדברים ממנים,
 אז היו הם כולם יחדיו משתנים,
 שכן אין ביניהם כל הבדלים.

།དབང་རྣམས་རེ་རེ་ལ་གཞོན་ན།
 །ཡིད་སློལ་གཞོན་ཡོད་མ་ཡིན།
 །འདི་འགྱུར་ན་ནི་དེ་དག་གྱང་།
 །འགྱུར་བ་བདག་ཏུ་མཐོང་བ་ཡིན།

ולו פגע אחד הכוחות,
 אין זה מהווה פגיעה בתודעה;
 אך בשעה שהיא משתנה
 אנו רואים שגם הם משתנים.

།དེ་ཕྱིར་སློབ་གནས་པ་ཡི་རྟེན།

།སློབ་ཉིད་ལ་ནི་བརྟེན་པ་འགའ།

לכן הבסיס בו שוהה התודעה
הוא עצמו תודעה, ויש כמה.

།དབང་པོ་ནམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས།

།དེ་ཕྱིར་སློབ་ལས་དབང་པོ་ཡིན།

ומשום שסיבה הם לכוחות השונים,
הרי שכוחות אלו באים מן התודעה.

།དེ་འདྲའི་འཕེན་བྱེད་ཡོད་གྱུར་ན།

།སྤྱིས་ཀྱང་དེ་འདྲར་འགྱུར་བ་ཡིན།།

וכיון שדומים הם למשל'יכים,
אז גם אחר כך יהיו הם דומים.

ཞེས་པས། བྱིས་པ་སྐྱེ་མ་ཐག་པའི་དབྱགས་འབྲུང་རྒྱབ་དང་། དབང་པོ་དྲངས་པ།
སློབ་གཡེར་བག་སོགས་ཚོས་ཅན། སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྲ་
མ་ལ་བསྟོས་མེད་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དབྱགས་འབྲུང་རྒྱབ་དང་། དབང་པོ་དྲངས་པ།
སློབ་གཡེར་བག་སོགས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

הבה ניקח ילד אשר זה עתה נולד, וניקח את הנשימה של השאיפה והנשיפה, את טוהר כוחותיו, את
המצוקה בתודעתו, וכו'. בשעה שעומד אדם להיוולד אין הם דברים שאינם תלויים בדברים קודמים
ממינם הם, שכן יש לו לרך הנולד את הנשימה של שאיפה ונשיפה, טוהר כוחותיו והמצוקה בתודעתו.

འབྲུང་བའི་ལྷུས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། རིགས་འདྲ་སྲ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་
ཕྱིར།

גם אין הם באים מן הגוף בלבד, על היסודות שבו; משום שהם באים מדברים הדומים להם, ואשר קדמו
להם.

དེ་ལྟ་མིན་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་ནས་འབྱུང་བ་ཀུན་སློབ་ཆགས་སུ་ཐལ། ཡིད་སློབ་འབྱུང་བ་
འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

אלמלא כך היה זה אבסורד. כל אחד מן האלמנטים היה צריך להיות יצור חי, שכן התודעה באה אך ורק
מן היסודות.

སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྡེ་མ་ལས་ཕྱི་མ་མཚམས་སྟོར་བར་རུས་
པ་དང་ལྡན་པ་མཐོང་བ་དེ་ལ། ལྷ་སྟོན་པའི་ཅི་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པར་གྱུར་བ་མི་དགོས་པ་
གང་གི་ཕྱིར་ན། ཕྱི་ནས་ཀྱང་རིག་པ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྟོར་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

תודעתו של הרך הנולד הבאה מדבר מה שהוא מאותו המין ואשר קדם לה, מסוגלת לתקצות את הקו
לחיים הבאים, וזהו הדבר שרואים, ללא שום גורם נוסף שנוכח. אין היא תודעה אשר אחר כך אינה
תוצאה את הקו לחיים הבאים.

གང་དུ་རྫོང་གཤེར་ལས་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བོ་སྐྱེ་བར་མི་འབྱུང་བའི་ས་སོགས་
འབྱུང་བའི་ཆ་དེ་འགའ་ཡང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་སློབ་ཆགས་གྱི་
ས་བོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་འབྱུང་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བའོ།།

לא יהיה אז אף חלק של האדמה ושאר היסודות אשר בו לא יוכלו הם לבוא ולצמוח, אותם יצורים
הבאים מתחום ולחות והשאר, שכן אז יהיו הם כולם [כלומר, כל היסודות] כורעים. וזה יהיה אבסורד.

དབང་པོ་དང་སློབ་པ་སོགས་པ་རྣམས་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྡེ་མ་ལས་བཟོས་པ་མེད་པར་
འབྱུང་བ་ཅམ་ལས་སྐྱེས་པ་དེའི་ཕྱིར། འབྱུང་བ་གཅིག་སློབ་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་
བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་ཀུན་སློབ་ཆགས་སུ་འབྱུང་དགོས་སོ།།

אילו היו הכוחות והתודעה וכו' באים אך ורק מן היסודות, מבלי שיהיו תלויים בדברים ממינם הם
ואשר קדמו להם, אז היו הם כולם משתנים והופכים לייצור חי, כפי שאחד מן היסודות הפך לייצור חי
[כן אין ביניהם כל הבדל].

དབང་པོ་རྣམས་རི་རི་ལ་གཞོན་པ་ཡོད་ནའང་ཡིད་སློང་ཉམས་པ་ལ་གཞོན་པ་ཡོད་པས་མ་
 བྱོལ་། ཡིད་སློང་ཉམས་པ་ལ་ལྷ་དཔྱད་སོགས་ཀྱིས་གཞོན་ནས་འགྱུར་ན་དབང་པོ་དེ་དག་
 གྲང་འགྱུར་བ་དག་ཏུ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་སློང་ཉམས་པ་དེའི་ཉམས་ཀྱིས་ཕར་ཅན་
 བང་ཞེས་ན། རང་གི་རིགས་མཐུན་སློང་ལྷ་མ་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་སློན་གྱི་སེམས་པའི་
 ལས་འགའ་ཞེས་པ་ལྷ་དཔྱད་ཡིད་སློང་གནས་པའི་ཉམས་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡིད་སློང་ཉམས་པ་
 ཉམས་མེད་པ་མ་ཡིན་ལོ།

אף אם ישנה פגיעה באחד הכוחות, אין היא מהווה בהכרח פגיעה בתודעה; אך בשעה שהתודעה
 משתנה בשל פגיעתם של צער וכו', אנו רואים שגם הם – הכוחות – משתנים.

התודעה היא אם כן בסיס מיוחד לכול הכוחות. בסיסה של התודעה הוא במשהו שהיא מאתו הסוג ואשר
 קדם לה. יש כמה קארמות של מחשבה מחיים קודמים שבהן שוהה התודעה, ואשר מהוות לה בסיס.
 ועל כן התודעה איננה משהו שאין לו בסיס משלו.

ཡིད་སློང་ལས་དབང་པོ་རྣམས་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་སློང་ལྷ་མ་འགའ་ཞེས་དབང་པོ་
 རྣམས་ཀྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱིས་འཆི་བའི་སེམས་སོགས་གྲང་སློང་
 མ་དང་འདྲ་བར་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་སློང་བ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རིགས་འདྲ་དེ་
 འདྲའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར།

כוחות אלה באים אם כן מן התודעה, מאחר שרגעים אחדים של תודעה מוקדמת יותר הם הגורמים
 המשליכים את הכוחות השונים. אחר כך, התודעה של רגע המוות וכו', יחצו את הקו למצבים עתידיים
 שיהיו מאותו הסוג, בדומה למקרים הקודמים. זאת משום שישנם גורמים משליכים שהם מאותו הסוג.

ཅ་འགྲེལ་དེ་དག་ནི། སློབ་སློབ་ཕྱི་ཡོད་པར་སློབ་པའི་རིགས་པ་བརྟེན་པ་སྟེ། ཕྱིས་པ་
 སློབ་མ་ཐག་པའི་དབྱགས་འགྱུར་རྟུབ་སོགས་རང་གི་རིགས་འདྲ་སློབ་མ་ལས་བྱུང་བ་
 སློབ་ནས་རིགས་འདྲ་སློབ་མ་དེ་སློབ་སློབ་མའི་དབྱགས་འགྱུར་རྟུབ་སོགས་ཡིན་པར་ཤེས།

טקסט המקור והביאור שלעיל מציגים את הטיעונים השונים לחיים של עבר ועתיד. בשעה שאנו מוכיחים שהנשימה של שאיפה ונשיפה של הרך הנולד וכו' באים מדברים מאותו הסוג שקדמו להם, הרי שניתן להבין ש"דברים מאותו הסוג שקדמו להם" הנן נשימה של שאיפה ונשיפה וכו' בחיים קודמים.

ད་ལྟོ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་དབང་སྐྱེས་རྣམས་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ལས་བྱུང་ན། རྩ་
གཅིག་གི་ནང་དུ་འབྱུང་མགོ་དམར་ལུས་སེར་བ་ཞིག་བྱུང་བ་དང་། ཡང་མགོ་སེར་ལ་
ལུས་དམར་བ་ཞིག་བྱུང་བ་དང་། རྩོག་ཆགས་འགའ་ཞིག་རྩུང་ལ་འགའ་ཞིག་ཆེ་བ་
དང་།

נניח שמשהו בא וטוען שהכוחות וכו' של הרך הנולד באים אך ורק מן היסודות. [כנגדו נטען ש] באותו הנחל יכול להתפתח חרק שראשו אדום וגופו צהוב, ואחר שראשו צהוב וגופו אדום. יש יצורים שהם קטנים ויש כאלו שהם יותר גדולים.

མི་ལའང་འགའ་ཞིག་ལུས་ཆེ་ལ་འགའ་ཞིག་རྩུང་བ་དང་། རིས་འགའ་སློ་གོས་རྩོ་ལ་
རིས་འགའ་བརྟུལ་བ་སྐྱེས་དང་། ཡང་སྐྱུ་གྲུ་འགའ་ཞིག་ཤེས་རབ་དང་བརྩེ་བ་
སྐྱེས་ཆེ་ལ་འགའ་ཞིག་ཆགས་སྐྱེས་ཉོན་མོང་ཤས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་སྐྱེས་མི་འཐད་
པར་འབྱུང་ཉི། རང་གི་རིགས་འབྲས་ལ་བརྩོས་མི་དགོས་པར་འབྱུང་བ་ཅེས་ལས་
སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

גם בין בני אדם יש שגופם גדול ויש שגופם קטן. יש כאלו ששכלם חריף, ויש ששכלם קלוש, וכו'. יש ילדים שמפגינים תבונה, אהבה וכו' מרובות, ואחרים הנוטים לתאוה וכו', נגעים רוחניים, ושאר דברים בלתי נאותים. על פי הטיעון לעיל תופעות אלו ודומיהן הן בלתי אפשריות, זאת משום שהיצורים באים אך ורק מן היסודות, מבלי שיהיה עליהם להיות תלויים בדבר קודם מאותו הסוג.

ཡང་རྩོག་ཆགས་རྣམས་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེས་ན། འབྱུང་བ་གཅིག་སྐྱོག་
ཆགས་སྐྱུ་འབྱུང་བ་ན། འབྱུང་བ་ཀུན་སྐྱོག་ཆགས་སྐྱུ་འབྱུང་བར་ཐལ། འབྱུང་མི་
འབྱུང་གི་རྩུ་རྩུན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

ואם נניח שוב שהיצורים באים אך ורק מן היסודות, אזי אם אחד היסודות הופך ליצור חי, הרי שגם כל שאר היסודות חייבים להפוך ליצורים חיים. שכן לא קיימים הסיבות והתנאים שיגרמו לאחד ממקרים אלו לקרות מבלי שהשני יקרה גם כן.

རང་ལུགས་ནི། ཡིད་སློང་ཉིག་པ་སྣ་མ་འགའ་ཞིག་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ལས་ད་
 ལྟར་ནས་སློན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དབང་པོ་སོགས་བྱུང་ལ། འཆི་ཁའི་ཡིད་སློང་ཉིག་པ་
 འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱ་བྱེད་པ་ལས་ཕྱི་མའི་དབང་སོགས་ཀྱང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་ཕྱི་
 མ་ཡོད་པར་སྐྱབ་ལུས་སོ།།

עמדתנו אנו היא שרישומים אחדים של תודעה מן העבר פועלים כגורמים משליכים, אשר הופכים ע
 הבשלתם לכוחות שנוצרים. רגעים אחדים של התודעה ברגע המוות מהווים סיבה לכוחות וכו' שיבואו
 אחר-כך, וכך אנו יכולים להוכיח את קיומם של חיי עתיד.

དེའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ལྟ་རེ་རེ་ལ་གཞོན་ན་ཡིད་སློང་འགྱུར་བས་བྱུང་བ་མེད་ལ། ཡིད་
 སློང་ལ་ལྷ་ངན་དང་འབྱུང་པོ་སོགས་གྱིས་འགྱུར་ན་དབང་པོ་ལ་གཞོན་པས་བྱུང་བའི་
 ཕྱིར། དཔེར་ན། ཡིད་ལ་འཇིགས་སྐྱབ་ལུགས་བྱུང་བའི་དུས་ན། ལྷེ་དབང་གིས་རོ་
 ཞིམ་པོ་མི་སྲོང་བ་བཞིན་ནོ།།

מסיבה זו הרי שגם אם נפגע אחד מחמשת הכוחות, אין זה בהכרח חל גם על התודעה. אלא שאם התודעה
 מושפעת על-ידי צער או גורמים אחרים, הדבר חל גם על הכוחות. לדוגמה, אם התודעה מושפעת מרגשות
 חזקים של פחד, או השפעות מזיקות אחרות, כוח החוש של הלשון אינו יכול לחוות משהו כמעדן טעים.

འོ་ན། མིག་དབང་ཉམས་པའི་སྟོབས་གྱིས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་
 ལ། དེས་དབང་གིས་ཡིད་ལ་ལྷ་ངན་བྱུང་ནས་ཡིད་སློང་ཉིག་པ་འགྱུར་བ་མངོན་སུམ་དུ་
 མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

כמו כן:

נניח שנפגע כוח הראייה ובשל כך אין מודעות הראייה רואה יותר איזה אובייקט. ייתכן כי
 בשל כך יתעורר צער המשפיע על התודעה, ושאותו ניתן לראות באופן ישיר.

སྟོན་མེད་དེ། དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་ཡོད་ཀྱང་། དབང་པོ་ཉམས་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཡིད་སློང་
 འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི། མིག་དབང་ཉམས་པ་དེས་སྐྱེས་བྱས་ནས་ཡིད་ལ་ལྷ་ངན་བཞུགས་
 ཞིག་བྱུང་སྐྱེས་དེ་རི་རྒྱས་སུ་སོང་བས་ཡིད་སློང་ཡང་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

אלא שאין כאן שום בעיה. אמנם מקרה כזה ייתכן, אלא שאין התודעה מושפעת מן הנזק של החושים. בעקבות הנזק לחוש הראייה, נוצרים תנאים הגורמים לאירוע נפרד, הגורם מצוקה לתודעה, מצוקה שהולכת וגדלה ובסופו של דבר משפיעה על התודעה.

མིག་དབང་ཉམས་པ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་སློང་གི་པ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཆེན་
པོ་འགའ་ཞིག་གིས་མིག་སྐྱེན་པ་བཏང་ཡང་ཡིད་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

אלא שאין זה המקרה שהתודעה מושפעת אך ורק בשל הנזק לחוש הראייה. ישנן אותן הישויות הגדולות אשר למרות שמסרו את עיניהן, עדיין חוו הן אושר רב בתודעתן.

དེ་ལྟར་ན། ཡིད་སློང་གི་པ་དེ། རང་འབྲས་དབང་སོགས་ཀྱི་ཕྲོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བྱུང་པར་
ཅན་ཡིན་གྱི། དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་འབྲས་ཡིད་སློང་གི་པ་ཕྲོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
བྱུང་པར་ཅན་མ་ཡིན་ནོ།

באופן זה מספקת התודעה תנאי ייחודי ובל יעבור לתוצאה התואמת של כוחות החושים וכו'. לעומת זאת אין כוחות החושים וכו' מספקים תנאי ייחודי ובל יעבור לשום מצב תודעה הנובע מהם.

དོན་བསྐྱུས་ན། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ཚོས་ཅན། རིག་པ་སྣ་མ་སྣོན་དུ་སོང་སྟེ།
རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ད་ལྟའི་རིག་པ་བཞིན་ཞེས་པ་སྐྱེ་བ་སྣ་མ་སྐྱབ་པ་
དང་།

לסיכום,

הבה ניקח את תודעתו של הרך הנולד.
יש מצב תודעה שקדם לה.
משום שהיא מצב תודעה.
הריהו דומה למשל למצב תודעה נוכחי של מישהו.
זהו הטיעון להוכחת חיי עבר.

ཐ་མལ་པའི་འཆི་ཁའི་རིག་པ་ཚོས་ཅན། རིག་པ་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྱར་ཏེ། ཆགས་
བཅས་ཀྱི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཁ་སང་གི་རིག་པ་བཞིན་ཞེས་པ་དེ་སྐྱེ་བ་
ཕྱི་མ་སྐྱབ་པའི་རིགས་པའོ།

הבה ניקח את תודעתו של אדם רגיל ברגע מותו.
היא חוצה את הקו למצב תודעה עתיד.
משום שזהו מצב תודעה אשר יש בו היאחזות.
הריהו דומה למשל למצב התודעה מיום אתמול.

זהו הטיעון להוכחת חיי עתיד.

ཚོག་ལ་འབྲིད་ན། རིག་པ་སྣ་མ་ཚོས་ཅན། རིག་པ་སྣ་མ་སྟོན་དུ་སོང་བར་ཐལ།
རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིག་པ་ཕྱི་མ་ཚོས་ཅན། རིག་པ་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྱར་བར་
ཐལ། ཆགས་བཅས་ཀྱི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བྱུང་གུན་ལས། འདོད་མི་
རུས་ཏེ། རང་རང་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

כמה מלות הסבר. אם ניקח נימוקים אלו,

הבה ניקח את תודעת העבר.
חייב היה להיות מצב תודעה שקדם לו.
משום שהוא מצב תודעה.

הבה ניקח את תודעת העתיד.
חייבת היא לחצות את הקו למצב תודעה שיבוא אחריה.
משום שהוא מצב תודעה שיש בו היאחזות.

נראה שאנו מקבלים נימוקים אלו באופן מילולי, אך לא ברצון, שכן הם כולם נשמעים אותו הדבר.

དེ་དག་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ལི་ལས། སྐྱེ་བ་སྣ་ཕྱི་སྐྱེ་བ་པ་དང་འབྲེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱུས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་གང་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཡིན་
པ་དེ་ནི། རང་གི་ཉི་བར་སྤང་བར་བྱ་བའི་སེམས་གཞན་སྐྱེད་པར་རུས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཆགས་པ་དང་བཅས་པའི་སྣར་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་བཞིན། ཐ་མལ་པ་འཆི་
བའི་སེམས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་
ཉགས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

הוכחות אלה דומות להוכחות שנתן מאסטר קמלשילה לחיי עבר ועתיד, בביאור המקוצר על הכך:

מצב תודעה שיש בו תשוקה והיאחזות יכול להביא ליצירת מצב תודעה אחר,
שקרוב לו, בעת הלידה. תודעתו של אדם רגיל בשעת מותו אשר יש בה

השתוקקות והיאחזות, דומה למצבי תודעה בהזדמנויות קודמות שהייתה בהם היאחזות.

הטקסט גם מסביר שנימוקים אלו הם מן הסוג שבו הסיבה והטענה שמבקשים להוכיח דומות באופיין.

པོང་གི་ཉགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཉགས་པ་ན། རྒྱུ་བ་ལྔ་ལྷི་ཉགས་དགོས་པས།
རྒྱུ་བ་ལྔ་མ་དང་། ལྷི་མ་གཞི་གང་གི་སྤོང་དུ་ཉགས་པ་ལོགས་དབྱེད་དགོས།

אם תפסת את אשר שני הנימוקים שלעיל מנסים להוכיח, עליך להיות מסוגל לתפוס חיי עבר ועתיד. נחון עתה לבחון את הבסיס שעליו נסתמך בתפיסת חיי עבר ועתיד וכו'.

קורס מס' 4: הוכחת חיי עתיד

מקראה עשירית: לקט על האופן שבו השתוקקות שמקורה בבורות מביאה את הלידה הבאה

ཕྱེལ་ཁམས་གྲུབ་བསྐྱེད་པ་དང་རྒྱུས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་ཉིན་འབྲེལ་སྒྲི་དོན་ནས།

: *Kedrup Tenpa Dargye (1568-1493)* מאת על הקיום המותנה

རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་བྱུང་བྱུང་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་
གསལ་དུ་ཀུན་ནས་སྒོང་བྱེད་ཀྱི་འཇིག་ལྷ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་མ་རིག་
པའི་མཚན་ཉིད།

ההגדרה של *בורות*, הראשונה בין שתיים עשרה החוליות [בשלשלת של הקיום התלוי]: "אותה השקפה ארצית² [ראייה התופסת 'אני' ו'שלי' כקיימים מצד עצמם] המניעה אדם לבצע מעשים חדשים שהם במסגרת החוליה השנייה – זו של יצירת קארמה חדשה."

རང་ཉིད་ཀུན་ནས་སྒོང་བྱེད་ཡན་ལག་དང་པོ་མ་རིག་པས་གསལ་དུ་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་ས་
པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་སེམས་པ། གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད།

ההגדרה של יצירת קארמה *חדשה*, החוליה השנייה [בשלשלת של הקיום התלוי] היא: "אותה מחשבה בלתי טהורה של תודעה מקיפה, מן הסוג שמונע מחדש על-ידי החוליה הראשונה של הבורות."

²המילה הטיבטית כאן היא *jikta* שפירושה שפירושה המילולי הוא "השקפה מתכלה". היא באה מן המילה הטיבטית ל"עולם" שהיא *jikten*, ופירושה המילולי "בסיס מתכלה". לעתים משתמשים גם במילים "השקפה של מצבורים מתכלים", כאשר המצבורים הם חמשת המצבורים המרכיבים "אותי" ואת "מה שהוא שלי".

དབྱེན། དེར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་།
 མི་གཡོ་བའི་ལས་དང་གསུམ། བསོད་ནམས་གྱི་ལས་དང་། མི་གཡོ་བའི་ལས་མི་
 འགལ་ཏེ། བསོད་ནམས་ཆ་མཐུན་གྱི་དག་ཅུ་དང་། གྱུ་སྣོམ་འཕུག་གི་བསམ་གཏན་
 གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

לקארמה חדשה זו יש שלושה סוגים: זו שמהווה חסד, קארמה שאינה מהווה חסד, וקארמה שאינה סוטה³.
 לקארמה שמהווה חסד וקארמה שאינה סוטה אינן בהכרח נוגדות, שכן ייתכן טוב בסיסי שהוא קונסיסטנטי
 גם עם חסד וגם עם האספקט הסיבתי של מדיטציה מאוזנת⁴, הבסיס לסם-ט⁵.

དེ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞིའི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་བདེ་འགྲོའི་རྣམ་སྣོན་གྱི་
 ཕུང་པོ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་དེ་དང་པོ་དང་། ངན་འགྲོའི་རྣམ་སྣོན་གྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་བྱེད་
 གྱི་ལས་གཉིས་པ་དང་། ཁམས་གོང་མའི་རྣམ་སྣོན་གྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་དེ་
 གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

לשלושה אלו ישנן דוגמאות אופייניות. במקרה הראשון זוהי קארמה שהבשלתה משליכה את מצבוריו של
 אדם ללידה באחת הצורות הטובות יותר בעולם התשוקות. במקרה השני זוהי קארמה שהבשלתה משליכה
 את מצבוריו של אדם ללידה באחת הצורות הנחותות. במקרה השלישי זוהי קרמה שהבשלתה משליכה את
 מצבוריו של אדם באחד משני מצבי הקיום היותר גבוהים.

ཚོར་བའི་ཉེན་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་ལ་རང་སྟོབས་གྱིས་མི་འབྲེལ་བར་འདོད་
 པའི་སེམས་བྱུང་། བརྒྱད་པ་སྟོད་པའི་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

ההגדרה של השתוקקות, החוליה השמינית [בשלת של הקיום התלוי] היא: "תפקוד מנטאלי שבסיסו
 מונחה בחוליה של התחושות, ואשר שואף מכוחו הוא שלא להיפרד מן האובייקט שלו.

³קארמה שאינה סוטה נצברת על-ידי אדם השקוע באחת מצורות המדיטציה של סם-טן, כמוסבר בהערות 4 ו-5.
⁴העיסוק המתמשך בסוג זה של מדיטציה עשוי להוות סיבה ללידה באחד העולמות של צורה ושל חוסר צורה. עולמות מענגים
 אלו הם עדיין בסמסרה. השהייה בהם ארוכה, ומכלה הרבה קארמה טובה ולכן מסתיימת בנפילה. שכן לא טוהרו הקארמות
 השליליות.
⁵זוהי רמה גבוהה של ריכוז מדיטטיבי, המושגת לאחר השגת שלוה (zhi knas).

དབྱེན། དེར་གྱུར་བའི་འདོད་མེད། འཇིགས་མེད། མིན་མིན་དང་གསུམ་ཡོད།
 དེ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། ཡུལ་ཡིད་འོང་ལ་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་མིན་
 པ་དང་པོ་དང་། ཡིད་མི་འོང་ལ་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་མིན་པ་གཉིས་པ་དང་།
 འཆི་བའི་ཆོ་བདག་ཆད་དོགས་ཀྱིས་འཇིགས་པས་ཕྱང་པོ་ལ་མིན་པའི་མིན་པ་གསུམ་
 པ་ཡིན་ནོ།།

ישנם שלושה סוגים של השתוקקות: השתוקקות של תשוקה, השתוקקות של פחד, והשתוקקות לחיים.
 ללוש השאלות ישנן דוגמאות אופייניות. במקרה הראשון ההשתוקקות היא הרצון שלא להיפרד מאובייקט
 שהוא נעים לנו; במקרה השני ההשתוקקות היא הרצון להיפרד מאובייקט שהוא בלתי נעים עבורנו;
 במקרה השלישי ההשתוקקות היא אותה אחיזה במצבוריך ברגע המוות, שבאה מפחד וחשש פן תחל
 מלחייך.

མིན་པ་དེ་ཉིད་ཆེར་འཕེལ་བའི་འདོད་ཆགས། དགུ་པ་ལེན་པའི་ཉིན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་
 ཉིད།

ההגדרה של ההיאחזות שהיא החולייה התשיעית [בשלת של הקיום התלוי] היא: "רצון ותשוקה הבאים
 מהתעצמות רבה של השתוקקות שלעיל."

དབྱེན། འདོད་པ་ཉི་བར་ལེན་པ། ལྷ་བ་ཉི་བར་ལེན་པ། བདག་ཏུ་སྣང་བ་ཉི་བར་ལེན་
 པ། ཚུལ་བྱིས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཚན་ཏུ་འཇིན་པ་ཉི་བར་ལེན་པ་བཞི་ཡོད།

ישנם ארבעה סוגים של היאחזות: היאחזות חזקה במה שאנו חושקים בו, היאחזות חזקה בהשקפת עולם,
 היאחזות חזקה באמונה בקיום עצמי, והיאחזות התופסת צורות שגויות של מוסריות וסיגור עצמי בתור
 דברים נעלים.

ཡུལ་ཡིད་འོང་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་དང་པོ་དང་། ལྷ་ངན་ལ་ལྷག་
 པར་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་གཉིས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྣང་བ་ལ་ལྷག་
 པར་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་གསུམ་པ་དང་། བརྟུལ་ཞུགས་ངན་པ་ལ་ལྷག་པར་
 ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་བཞི་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

במקרה הראשון ההיאחזות היא תשוקה ואחידה חזקה באובייקט שהוא נעים לנו; במקרה השני ההיאחזות היא תשוקה ואחידה חזקה בדעות שגויות; במקרה השלישי ההיאחזות הינה אחידה חזקה באמונה בקיום עצמי של אדם, ובמקרה הרביעי אחידה חזקה בתרגול גרוע של סיגוף עצמי.

དེ་གཉིས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། དགོ་སོགས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ལུང་མ་
བསྐྱེད་གྱིས་བྱུང་། མཐོང་སྤངས་དང་། སྐྱོམ་སྤངས་གཉིས་ཀྱི་ཡོད། སྐྱི་འཕགས་
གཉིས་དང་། ཁམས་གསུམ་གཉིས་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

לשתי חוליות אלו יש תכונות ייחודיות. מבין שלוש הצורות של המידות הטובות וכו', הריהן ניטרליות מבחינה אתית. יש [אספקטים שלהן] שנפסקים של דרך הראייה, ויש שנפסקים על דרך התרגול; שתי האפשרויות קיימות. ניתן למצואן הן בקרב היצורים הרגילים והן בין אלו שהם עליונים, וכן בקרב יצורים בכל שלושת היקומים.

རང་ཉིད་ལ་གསོས་འདེབས་བྱེད་སྲིད་ལེན་གང་རུང་གིས་གསོས་བཏབ་པའི་ལས་རྩལ་
པ་མཐུ་ཆེན་དུ་སོང་བའི་ཟབ་བཅས་རྣམ་སྐྱེན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སེམས་པ། བཅུ་པ་
སྲིད་པའི་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

ההגדרה של קארמה בשלה או הווייה⁶, שהיא החוליה העשירית [בשלשלת של הקיום התלוי] היא: "תנועה של התודעה שהיא במהותה הבשלה בלתי טהורה של קארמה שהיא בעלת עוצמה רבה, ואשר מוזנת על-ידי החוליות של השתוקקות והיאחזות."

*****

ཕྱི་སེམས་སྤྲོད་དགོ་བའི་ལེ་ལེས་དབང་ལུག་གིས་བརྩམས་པའི་རྣམ་འབྲེལ་འབྲེལ་པ་
ཚད་མ་དགོངས་རྒྱན་ལས།

הלקט השני הוא מתוך עטרת המחשבה הנכונה, ביאור על הביאור לתפיסה התקפה, מאת מאסטר דהרמקירטי, על-ידי גשה וונגצ'וק (שנולד ב-1928) מן המגור הטיבטי של סרה מי. [הפסוקים באים מתוך החיבור המקורי של מאסטר דהרמקירטי (630 לספירה), לעתים בגרסאות שהן יותר קצרות מאלו שבספרו של גשה וונגצ'וק, כדי להקל על ההשוואה עם הביאור התואם].

⁶המילה הטיבטית היא sripa, שהיא מרובת משמעויות. אחדות מהן הן: הווייה, קיום, התהוות, חיים, עולם, קיום מעגלי, קיום ארצי, יצורים חיים, סמסרה.

|གལ་ཏེ་འཇིག་ཚོགས་ལ་བླ་བ་བྲལ་བྱིར།
 |ལམ་དང་པོར་ནི་སྲིད་མེད་འགྱུར།
 |ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མ་སྤངས་པྱིར།
 |སྤངས་ནའང་སྲིད་པ་གལ་ཡོད།

נניח כי משוחרר הוא מההשקפה הארצית,
 האם לא יחדל קיומו כבר בראשית דרכו?
 אלא שטרם זנח הוא את זו המולדת,
 איך אחרת יהיה קיומו אפשרי?

|ཞེས་པས། གལ་ཏེ་འཇིག་ཚོགས་ལ་བླ་བ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ན། མཐོང་ལམ་
 རང་པོར་སྐྱེས་མ་ཐག་ནས་ཡང་སྲིད་བྱི་མ་མཚམས་སྟོར་བ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
 འཇིག་ཚོགས་ལ་བླ་བ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་ཞེས་ཚུད་དོ།།

נניח כי בא משהו ואומר: "אם נקבל שההשקפה הארצית⁷ [הרואה 'אני' ו-'שלי' כבעלי טבע עצמי] היא
 השורש לקיום הסובל בגלגל הלידות, הרי שלמן ראשית הכניסה לדרך הראייה הייתה צריכה לחזור
 חציית הקו לחיים של עתיד, שכן אדם זה משוחרר מן ההשקפה הארצית.

|ལན་ནི། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་ཚེ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མ་སྤངས་པྱིར་སྐྱེས་པ་མཚམས་སྟོར་བ་
 མི་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇིག་ལྷ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མ་སྤངས་པྱིར། འཇིག་
 ལྷ་ལྷན་སྐྱེས་སྤངས་ན་ཡང་སྲིད་བྱི་མ་སྐྱེ་བ་གལ་ཡོད་དེ་མེད་དོ། །

והרי התשובה:

הבה ניקח את מי שנכנס אל הזרם⁸.
 הוא טרם הגיע למצב שבו לא יאלץ יותר להיוולד בלידה עתידית בשל זניחתו את ההשקפה
 הארצית.
 זאת משום שהוא טרם זנח את ההשקפה הארצית המולדת.
 אילו היה זונח את ההשקפה הארצית המולדת, הרי שלידה עתידית עבורו בוודאי לא הייתה
 אפשרית.

⁷ראה הערה 2
⁸אדם שזה עתה עלה על דרך הראייה, לאחר שראה ריקות ישירות.

ཡང་ན། རྒྱལ་ལུགས་མཐོང་ཚོས་ཞི་ཚོས་ཅན། ཡང་སྲིད་སྲི་མར་སྐྱེ་བ་ག་ལ་ཡོད་དེ་
 མེད་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚོ་དེར་འཇིག་ལྷ་སྤངས་ནས་མྱུང་འདས་མངོན་
 ཏུ་བྱེད་ངེས་ཡིན་པའི་སྲིར།

גם את זאת:

הבה ניקח את מי שנכנס אל הזרם, המגיע אל דרך הראייה ואל השלווה. [באותו מהלך חיים].
 עברו לידה אל תוך קיום עתיד היא בוודאי בלתי אפשרית.
 משום שהוא הגיע לדרך הראייה, ועוד באותו מהלך חיים הוא גם נזה את ההשקפה הארצית, ואז
 וודאי שהוא מגיע למעשה לנירוונה.

།བདེ་བར་གྱུར་པའང་སྐྱུག་བསྐྱེལ་བར།
 །མ་གྱུར་ཅིག་ཅིས་འདོད་པ་ན།
 །ངའོ་སྣམ་པའི་སློབ་གང་དེ།
 །སེམས་ཅན་ལ་བཏུ་བ་ལྷན་ཅིག་སྐྱིས།

"לו אהיה מאושר, לו ארחק מכאב" –
 זה אשר כך מבקש,
 ראיה זו של עצמו אשר יש לבו,
 הן זוהי ההשקפה המולדת שלו.

ཡང་འཇིག་ལྷ་ཀུན་བཏགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་སྲིད་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
 འཇིག་ལྷ་ལྷན་སྐྱིས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་བདེ་བར་གྱུར་ཅིག་སྣམ་པའང་སྐྱུག་
 བསྐྱེལ་བར་མ་གྱུར་ཅིག །ཅིས་ཡུལ་འདོད་པ་ན། གྲུབ་མཐའ་བསྐྱོས་པ་མེད་ཅིང་
 ཡུང་པོ་ལ་བཏགས་ཅོམ་མིན་པར་རང་དབང་བའི་ངའོ་སྣམ་དུ་འཇིན་པའི་སློབ་གང་ཡིན་
 པ་དེ་སེམས་ཅན་ལ་བདག་ཏུ་བཏུ་བ་ལྷན་ཅིག་སྐྱིས་པ་ཡིན་པའི་སྲིར།

שמה תטען שיש רק סוג אחד של השקפה ארצית, זו הכרוכה באמונה מודעת, והיא הסיבה הבלעדית
 לקיום הסובל. אלא שאין זה נכון שאין בנמצא גם השקפה ארצית מולדת. מי שחושב לעצמו "לו אהיה
 מאושר, לו ארחק מכאב", מהו האובייקט של משאלתו? בלי שיושפע על-ידי שום דוקטרינה או אמונה
 אינטלקטואלית שהיא, הריהו אוזח במחשבתו ב"עצמי" שהוא בלתי תלוי, ואשר איננו רק תווית שניתנת
 לאוסם של מצבורים. תודעה זו היא ראיה של היצורים החיים, והיא ההשקפה המולדת.

།ང་ཞེས་མཐོང་བ་མེད་པ་ནི།
 །འགའ་ཡང་བདག་ལ་ཆགས་མ་ཡིན།
 །བདག་ལ་སྲིད་པ་མེད་པར་ཡང་།
 །བདེ་བ་འདོད་པས་མངོན་རྒྱུ་ག་མིན།

וְאִם רָאִיתָ שֶׁאֵין שׁוֹם רֵאִייתָ שֶׁל "אָנִי",
 וְאִם אֵין שׁוֹם אַחִיצָה בְּ"עֲצָמִי",
 וְאִם גַּם אֵין שׁוֹם תְּשׁוּקָה לְ"עֲצָמִי",
 אִז גַּם אֵין חִפְזוֹן שֶׁשׁוֹפֵם אֶל הָאוֹשֶׁר.

རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་འགའ་ཡང་བདག་ལ་ཆགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་དབང་
 བའི་རྩལ་གྱིས་ང་ཞེས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་བདེ་བར་འདོད་པས་
 ཡང་སྲིད་སྲི་མར་མངོན་པར་རྒྱུ་ག་པ་མིན་པར་ཐལ། བདག་ལ་སྲིད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ואולי טענתך היא שמי שנכנסו אל הזרם⁹ וכו' אין להם שום אחיזה ב"עצמי"? שכן על-פי טיעונך אין
 להם ראייה של "אני". אם זאת תקבל, הרי שמתחייב שגם אין הם כאלו אשר נחפזים ללידתם הבאה
 תוך שהם שואפים אל האושר. זאת משום שאצלם אין שום תשוקה ל"עצמי".

རིག་ཆེན་ལས། ངོ་ཞེས་མཐོང་བ་མེད་པར་འགའ་ཡང་བདག་ལ་ཆགས་པ་མ་ཡིན་
 ལ། བདག་ལ་སྲིད་པ་མེད་པས་བདག་གི་བདེ་བ་འདོད་པས་ཡང་སྲིད་མངོན་པར་
 རྒྱུ་ག་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

בבאור הגדול נאמר שאם אין להם אחיזה של "אני", וגם אין שום אחיזה ב"עצמי", אז גם אין
 שום תשוקה ל"עצמי", ואז גם אין חיפזון לחיים הבאים שיש בו שאיפה לאושר עבור עצמם.

⁹כלומר ראו ריקות ישירות אך טרם הגיעו לנירוונה.

སྐབས་འདིར། ངའོ་སྣམ་པའི་སློབ་ཚུལ་འཇིག་རྟེན་འདོད་པ་དེ་དག་ནི་མི་འཐད་དེ།
དབྱ་བཅོམ་པ་དང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ངའི་ཚོས་གོས་དང་རླུང་བཟེད་ཅེས་
པའི་སློབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

בנקודה זו נציין שאין זה נכון לומר שהמודעות של "אני" די בה להעיד שיש למישהו השקפה ארצית. זאת משום שלמשמדי האויב והבודדות הנעלים יש מצבי תודעה שבהם הם חושבים: "זו גלימת" או "זו פנכת האוכל שלי".

མ་གྲུབ་ན། དེ་དག་གི་ཚོས་གོས་དང་རླུང་བཟེད་སོགས་བརྟུས་པའི་ཕམ་པ་མི་འབྱུང་
བར་ཐལ། བདག་གིར་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྲབ་སྟེ། སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་
སྟོན་པའི་དགོང་བརྟུས་ན་ཕམ་པ་འབྱུང་ལ། སྟོན་པ་སྤངས་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་
བརྟུན་ཇིས་མི་འབྱུང་བའི་ལྷན་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར།

אם אתה חולק על כך, הרי שמשתמע שלא ייתכנו כלל אותן העבירות שבהם מישהו גונב גלימה או פנכת אוכל השייכים לישויות אלה, שכן אין הן תופסות דבר כ"שלי". אלא שהעבודה היא שכל עוד נוכח המורה בעולם יכולה להתרחש העבירה של גניבת הפצים השייכים לו. עבירה זו לא תתכן לאחר שהוא מעמיד פנים כעובר לגירוונה.

འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་དང་བྲལ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། ཇི་ལྟར་ང་དང་
ང་ཡི་བརྟུན་པ་ལྟར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

נאמר גם ב שער [לדרך האמצע]

כמו המקרה בו הבודדות
המשוחררים מכל השקפה ארצית¹⁰
עדיין מדברים על "אני" וה"הנחייה שלי".

*****

¹⁰ראה הערה 2

|བདག་ཏུ་ཆགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ལས།
 |བདེ་མིན་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པས།
 |ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་འགྱུར་བ།
 |དེ་ཕྱིར་སྲིད་པ་སྲིད་ཉིན་ཡིན།

מאותה הסיבה של היאחזות ב"עצמי",
 כאושר תופסים הם את שאושר אינו;
 אזי אל הכל בשלמות צוללים,
 וכך התשוקה היא בסיסם של חיים.

...སྲིད་པ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་ཉིད་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འཇུག་ལང་སྲིད་ཕྱི་མའི་ལྷན་ཅིག་
 བྱེད་པའི་ཉིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

...הבה ניקח את התשוקה.
 הריהי האספקט [של אמת של מקור הסבל] של ה"תנאי".
 משום שהיא בסיס לתוצאה תואמת שהיא לידה אל תוך חיים עתידיים.

སྲིད་པ་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཐལ། བདེ་བ་མིན་པ་ལ་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པས་ཉམས་པ་
 དག་དམན་པའི་ཡུལ་ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་
 ལོག་དེ་རྒྱ་མེད་མིན་ཏེ། དེ་བདག་ཏུ་ཆགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ལས་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

ואמנם זהו טיבה של התשוקה. אלו שהושפלו בשל נטייתם לתפוס כאושר את מה שאיננו אושר,
 צוללים בשל כך בשלמות אל כול הדברים¹¹. תפיסה זו שהיא שגויה לחלוטין אינה באה ללא כל סיבה.
 היא נובעת מעצם הסיבה של היאחזות ב"עצמי".

|ཆགས་བྱལ་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་ཕྱིར།
 |ཞེས་ནི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས།

לכם גם ככה שנו חכמים:
 "לא יראה הוא לידה אם שחרר אחיזה".

¹¹הכוונה לעיסוק בדברים ובמטרות חסרות ערך.

“སྲིད་པ་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆགས་བྲལ་དག་བཅོམ་པ་སྲིད་པ་ཟད་
པར་སྦངས་པའི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མར་རྒྱ་བ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྡོན་
གྲི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

...השתוקקות היא אמנם הסיבה לחיים של עתיד, שכן ככה שנו חכמי העבר: "משמידיו האויב, אשר
שיחררו כל אחיה, לא ייראו הם לידה בחיים של עתיד, וזאת מכוח העובדה שחדלה בקרבם כל
תשוקה".